

PATVIRTINTA
Nacionalinės mokėjimo agentūros
prie Žemės ūkio ministerijos
direktoriumi 2023 m. gegužės 9 d.
įsakymu Nr. BR1-167

NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS 2023–2025 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos 2023–2025 metų korupcijos prevencijos veiksmų planas (toliau – Planas) parengtas atsižvelgiant į Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos 2021–2022 m. korupcijos prevencijos programos vykdymo rezultatus ir vadovaujantis 2022–2033 metų nacionaline darbotvarke korupcijos prevencijos klausimais, priimta Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178 „Dėl 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 2-283 „Dėl Korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, bei kitais teisės aktais.

2. Plane vartojamos sąvokos atitinka kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ ANALIZĖ

3. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) yra savarankiška Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, biudžetinė įstaiga, veikianti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos akreditavimo srityje ir administruojanti valstybės paramos ir Europos Sąjungos paramos žemės ūkiui, kaimo plėtrai ir žuvininkystei lėšas bei atliekanti jų mokėjimo ir kontrolės funkcijas.

4. Planas parengtas remiantis NMA korupcijos rizikos veiksnių analize, kuri pateikta Plano [1 priede](#). Ši analizė yra sudėtinė Plano dalis.

III SKYRIUS PLANO TIKSLAS, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS

5. Plano tikslas, uždaviniai ir priemonės nustatyti remiantis NMA korupcijos rizikos veiksnių analize ([1 priedas](#)).

6. Plano tikslas – atskleisti ir pašalinti priežastis, sudarančias sąlygas galimai neskaidriai NMA valstybės tarnautojų bei darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), veiklai, užtikrinant kokybišką paramos priemonių lėšų administravimą, projektų, finansuojamų Europos Sąjungos ir valstybės biudžeto lėšomis, vertinimą, sprendimų priėmimą, lėšų išmokėjimą, kontrolę ir informacijos sklaidą paramos gavėjams.

7. Plano uždaviniai atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nurodytas korupcijos prevencijos priemonių sistemos dalis: korupcijos prevencijos

priemonių įgyvendinimą (pirmas uždavinys), antikorupcinio sąmoningumo didinimą (antras uždavinys) ir personalo patikimumo užtikrinimą (trečias uždavinys).

Plano uždaviniai:

7.1. vykdyti nuolatinę ir kryptingą korupcijos prevencijos politiką, šalinti teisinio reguliavimo trūkumus, stiprinti teikiamų paslaugų atsparumą neteisėtai įtakai, didinti NMA veiklos skaidrumą;

7.2. didinti darbuotojų įsitraukimą į skaidrumo užtikrinimą NMA, darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą ir pasitikėjimą NMA skaidrumu, plėtoti antikorupcines kompetencijas, formuoti NMA, kaip skaidrios ir atviros institucijos įvaizdį, informuoti visuomenę apie NMA vykdomas skaidrumo užtikrinimo priemones;

7.3. užtikrinti personalo patikimumą, viešųjų ir privačių interesų derinimą ir interesų konfliktų prevenciją.

8. Plano tikslui pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti NMA įgyvendinamos korupcijos prevencijos priemonės yra skirtos:

8.1. pirmam uždaviniui įgyvendinti:

8.1.1. nuolatinei ir kryptingai korupcijos prevencijos politikai vykdyti;

8.1.2. veiksmingam korupcijos prevencijos organizavimo, įgyvendinimo, priežiūros ir kontrolės mechanizmui užtikrinti;

8.2. antram uždaviniui įgyvendinti:

8.2.1. viešumo ir skaidrumo principų laikymuisi stiprinti;

8.2.2. NMA darbuotojams į NMA skaidrumo politikos įgyvendinimą įtraukti;

8.2.3. visuomenės informavimui ir įtraukimui į NMA veiklos skaidrumo stiprinimą;

8.3. trečiam uždaviniui įgyvendinti – viešųjų ir privačių interesų derinimo ir interesų konflikto prevencijai užtikrinti.

9. Plano uždavinių įgyvendinimo priemonės ir rodikliai pateikti korupcijos rizikos mažinimo priemonių ir rodiklių sąvade ([2 priedas](#)), kuriame nurodyta: korupcijos rizikos mažinimo priemonės pavadinimas, vykdytojas, vykdymo laikas, laukiami rezultatai ir įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

IV SKYRIUS PLANO ADMINISTRAVIMO MECHANIZMAS

10. NMA Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus (toliau – KOS) patarėjas, kurio pareigybės apraše nustatyta funkcija kurti korupcijai atsparią aplinką NMA (toliau – KOS patarėjas), koordinuoja Plane numatytų priemonių įgyvendinimą NMA. KOS patarėjo darbo organizavimas, NMA gautų pranešimų dėl galimai neskaidrių NMA darbuotojų veikų nagrinėjimas, korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimas reglamentuojami Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo ir korupcijos prevencijos politikos įgyvendinimo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos apraše, patvirtintame NMA direktoriaus 2009 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. [BR1-631](#) „Dėl Korupcijos prevencijos politikos įgyvendinimo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

11. Plano vykdymo stebėseną ir kontrolę priskiriama KOS patarėjui, kuris kontroliuoja Plane numatytų priemonių įgyvendinimą ir atlieka jų analizę.

12. Plano nuostatos taikomos visiems NMA darbuotojams. Rengiamą Planą KOS patarėjas teikia visiems NMA darbuotojams, kad pateiktų pastabas. Pasiūlymus ir pastabas dėl Plano nuostatų pakeitimo ar patobulinimo NMA darbuotojai gali teikti ir plano įgyvendinimo metu KOS patarėjui arba NMA direktoriui. Sprendimą atsižvelgti į pasiūlymus ir pastabas priima NMA direktorius, kai KOS patarėjas pateikia savo nuomonę dėl pasiūlymų ir pastabų įgyvendinimo tikslingumo.

13. Už Plane numatytų korupcijos prevencijos priemonių tinkamą vykdymą laiku atsako šių priemonių vykdytojai. Jei nurodomi keli priemonės vykdytojai, atsakingu ir priemonės įgyvendinimą koordinuojančiu vykdytoju, kuriam kiti vykdytojai padeda įgyvendinti priemonę pagal kompetenciją, laikomas tas, kuris nurodytas pirmas vykdytojų sąrašė. Plane numatytos periodiškai atliekamos

užduotys kitiems padaliniais įtraukiamos į metinius padalinių veiklos planus arba yra suformuojamos KOS patarėjo NMA Užduočių valdymo informacinėje sistemoje (toliau – UVIS).

14. Pasibaigus kalendoriniams metams, iki kiekvienų metų sausio 15 d., vykdytojai teikia KOS patarėjui išsamią informaciją apie jiems priskirtų priemonių įgyvendinimą per kalendorinius metus. Informacija teikiama elektroniniu paštu, užpildžius Plano vykdymo ataskaitos formą ([3 priedas](#)). KOS patarėjas, remdamasis vykdytojų ir struktūrinių padalinių pateikta informacija, ne vėliau kaip iki kiekvienų metų vasario mėnesio 15 d. parengia Plano vykdymo metinės ataskaitos už praėjusius kalendorinius metus projektą. KOS patarėjas tarnybiniu pranešimu teikia ataskaitą NMA direktoriui.

15. Visuomenė į Plano įgyvendinimo procesą įtraukiama teikiant informaciją apie NMA vykdomą korupcijos prevenciją bei raginant dalyvauti antikorupcinėse priemonėse. NMA interneto svetainėje yra skiltis „Korupcijos prevencija“, kurioje skelbiama bendra informacija apie korupcijos prevenciją, taip pat Planas ir jo įgyvendinimo aktualijos. Šioje skiltyje taip pat skelbiama apie įgyvendinamas antikorupcines priemones ir jų rezultatus, bendradarbiavimą su kitomis korupcijos prevenciją įgyvendinančiomis institucijomis ar visuomeninėmis organizacijomis, kita susijusi informacija.

16. NMA darbuotojai ir gyventojai raginami telefonu, paštu, elektroniniu paštu, atvirai arba anonimiškai pranešti apie galimai neskaidrias NMA darbuotojų veikas. Įdiegta „Pasitikėjimo linija“ skirta telefonu, elektroniniu paštu ar betarpiškai bendraujant asmenų pranešimams dėl galimo paramos lėšų pasisavinimo pateikti, kuria taip pat galima pranešti ir apie NMA darbuotojų galimai neskaidrias veikas.

17. Apie nustatytas NMA darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka informuojama NMA svetainėje.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Plano nuostatos peržiūrimos, susiklosčiusi situacija išsamiai išnagrinėjama ir atliekama korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumo analizė, o jos pagrindu priemonės atnaujinamos kas treji metai. Atsižvelgiant į Plano vykdymo ataskaitų, atliktų tyrimų rezultatus, įvykus esminių išorinės aplinkos nulemtų ar NMA struktūrinių, ar organizacinių pokyčių, po korupcijos rizikos valdymo analizės atlikimo NMA ar kitais atvejais Planas gali būti keičiamas anksčiau numatyto termino.

19. Su patvirtintu Planu supažindinami visi NMA darbuotojai.

20. Patvirtintas Planas skelbiamas NMA interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“.

21. Planas įgyvendinamas NMA lėšomis.

NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ ANALIZĖ

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos korupcijos rizikos veiksnių analizės tikslas – išskirti esmines Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) vykdomos prevencinės veiklos stiprybes, silpnybes, grėsmes ir galimybes bei identifikuoti esmines problemas, su kuriomis susiduriama siekiant užtikrinti skaidrią NMA valstybės tarnautojų bei darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), veiklą. Atliktos analizės pagrindu parengtas Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos 2023–2025 m. korupcijos prevencijos veiksmų planas (toliau – Planas).

Analizę sudaro 8 skyriai. Pirmajame skyriuje aptariami teisinio reguliavimo pokyčiai, kurie lemia korupcijos prevencijos vykdymą. Antrajame skyriuje apibendrinama korupcijos prevencijos vykdymo NMA sistema. Trečiajame skyriuje aptariami išorinių ir vidinių tyrimų (apklausų) duomenys. Ketvirtasis skyrius skirtas aptarti duomenis, kurie gauti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai (toliau – ŽŪM) ir NMA atlikus 2021 m. ir 2022 m. korupcijos pasireiškimo tikimybės analizes, bei 2020 m. ir 2021 m. pateiktas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) atliktos korupcijos rizikos analizės išvadas. Penktajame skyriuje apžvelgiami NMA atsparumo korupcijai lygio (toliau – AKL) nustatymo ir NMA atliekamos antikorupecinės stebėsenos rezultatai. Šeštajame skyriuje pateikiamas NMA vykdomų korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumo vertinimas, septintajame – NMA vykdomos korupcijos prevencijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė. Analizės aštuntajame skyriuje pateikiamas atliktos analizės apibendrinimas, formuluojami korupcijos prevencijos tikslai ir uždaviniai.

I SKYRIUS TEISINIO REGULIAVIMO POKYČIAI

2022 m. įvyko svarbūs išorinės teisinės aplinkos pokyčiai korupcijos prevencijos reglamentavimo srityje. 2022 m. priimtas naujas Korupcijos prevencijos įstatymas (toliau – KPI), kuriame patikslintos korupcijos prevencijos priemonių planavimo bei korupcijos prevencijos vykdymo procedūros, nurodytos korupcijos prevencijos sistemos priemonės. 2022 m. priimtame KPI sumažintas privalomų rengti dokumentų, reglamentuojančių korupcijos prevenciją įstaigose, kiekis, padidinta įstaigos vadovo diskrecija ir vaidmuo dėl šių dokumentų rengimo (korupcijos prevencijos plano, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo).

Rengiantis įstatymo įgyvendinimui buvo pakeisti ir patikslinti poįstatyminiai teisės aktai, reglamentuojantys atsparumo korupcijai lygio nustatymą, korupcijos veiksmų planų rengimą, detalizuotos korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atliekančių subjektų funkcijos.

Rengiant NMA Planą vadovaujamosi KPI nuostatomis.

2022 m. liepą įsigaliojo 2022–2033 metų nacionalinė darbotvarkė korupcijos prevencijos klausimais, kurioje pateikiamas korupcijos situacijos Lietuvoje vertinimas, pagrindinės korupcijos mažinimo kryptys. Darbotvarkės įgyvendinimui numatyta rengti jos įgyvendinimo planus. Plano projektas „Dėl „2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2023–2025 metų plano patvirtinimo“ derint pateiktas 2023 m. balandį. Jame NMA numatytas rodiklis – atlikti 100 proc. suplanuotų atrinktų papildomų padalinių veiklos patikrinimų, siekiant šalinti teisinio reguliavimo trūkumus, stiprinti darbuotojų antikorupecinį sąmoningumą, nustatyti papildomas kontrolės priemones, sukurti korupcijai atsparesnę sistemą, efektyviau

identifikuoti neteisėtai sudarytas sąlygas ES paramai gauti. Plano rodiklis buvo derinimas su NMA ir yra įtrauktas į NMA 2023–2025 m. korupcijos prevencijos veiksmų planą.

Atkreiptinas dėmesys, kad nacionalinis teisinis reguliavimas korupcijos prevencijos srityje nėra iki galo nustatytas. 2023 m. balandžio 15 d. duomenimis nebuvo patvirtinti visi poįstatyminiai teisės aktai, susiję su korupcijos prevencijos priemonėmis (2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais veiksmų planas, Atsparumo korupcijai lygio nustatymo metodika). Napatvirtinus poįstatyminių teisės aktų apsunkinamas korupcijos prevencijos priemonių planavimas ir įgyvendinimas (pavyzdžiui, nustatyti atsparumo korupcijai lygį vis dar naudojama pasikeitusių teisės aktų nebeatitinkanti 2018 m. metodika; nors korupcijos planavimo dokumentai turi būti rengiami atsižvelgiant į 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais veiksmų planą, tačiau šis planas dar tik derinamas). Kadangi teisinis reglamentavimas ne iki galo nustatytas, dalis korupcijos prevencijos priemonių (pavyzdžiui, darbuotojų tolerancijos korupcijai lygio nustatymas 2022 m., kuris yra sudėtinė atsparumo korupcijai lygio metodikos nustatymo dalis) turėjo būti atidėtos, kadangi jos turi būti reglamentuotos poįstatyminiais teisės aktais, kurie nėra patvirtinti.

Kitas svarbus teisinio reguliavimo aspektas – Europos Sąjungos (toliau – ES) ir nacionalinių teisės aktų kolizija reglamentuojant interesų konfliktų prevenciją ir viešųjų bei privačių interesų derinimą, kadangi nacionaliniuose teisės aktuose, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme (toliau – VPIDĮ) nustatytas reguliavimas yra mažiau griežtas nei nustatytas ES teisės akte – Europos Komisijos gairėse dėl interesų konflikto (Interesų konfliktų vengimo ir valdymo pagal Finansinį reglamentą gairės 2021/C 121/01, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52021XC0409%2801%29>). Šių gairių tikslas padėti valstybėms narėms įgyvendinti privalomo ir visoje ES galiojančio 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (1) (toliau – Finansinis reglamentas) nuostatas. Kadangi ES teisės aktai turi pirmenybę prieš nacionalinį reguliavimą ir atitikimas ES teisės aktų nustatytam reguliavimui yra vienas iš NMA akreditacijos kriterijų, interesų konfliktų prevencija, siekiant užtikrinti praktikos atitikimą Finansinio reglamento nuostatomis, NMA yra vykdoma plačiau nei to reikalauja VPIDĮ nuostatos.

2022 m. peržiūrėti visi NMA vidaus teisės aktai, susiję su korupcijos prevencijos reglamentavimu, patikslintos teisės aktų nuostatos, kad jos atitiktų KPI, Lobistinės veiklos įstatymo (toliau – LVI), VPIDĮ, Valstybės tarnybos įstatymo (toliau – VTĮ), Pranešėjų apsaugos įstatymo (toliau – PAĮ) ir kitų teisės aktų nuostatas. Atsižvelgus į teisinio reglamentavimo pokyčius, 2022 m. liepos 29 d. pakoreguota NMA 2021–2022 m. korupcijos prevencijos programa, jos priemonės.

II SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJOS SISTEMA

Korupcijos pasireiškimo rizika NMA yra kontroliuojama – tobulinama teisinė bazė bei imamasi prevencinių veiksmų, vykdoma tikslinga duomenų analize, paremta korupcijos prevencija.

NMA korupcijos prevencijos veikla reglamentuota šiuose teisės aktuose:

1. Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo ir korupcijos prevencijos politikos įgyvendinimo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos apraše (toliau – Aprašas);
2. NMA 2022–2025 m. korupcijos prevencijos veiksmų plane;
3. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos vidaus teisės aktų ar jų projektų sukčiavimo veikų prevencijos ir antikorpucinio vertinimo metodikoje, patvirtintoje NMA direktoriaus 2016 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. [BR1-305](#) „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos vidaus teisės aktų ar jų projektų sukčiavimo veikų prevencijos ir antikorpucinio vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – NMA teisės aktų vertinimo metodika);
4. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, bei reprezentacinių dovanų perdavimo, saugojimo ir eksponavimo tvarkos apraše, patvirtintame NMA direktoriaus 2012 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. [BR1-425](#) „Dėl

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, bei reprezentacinių dovanų perdavimo, saugojimo ir eksponavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

5. „Pasitikėjimo linija“ ir kitais būdais asmenų teikiamos informacijos administravimo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos apraše, patvirtintame NMA direktoriaus 2009 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. [BR1-754](#) „Dėl „Pasitikėjimo linija“ ir kitais būdais asmenų teikiamos informacijos administravimo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – „Pasitikėjimo linijos“ administravimo tvarkos aprašas);

6. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos vidaus tvarkos taisyklėse, patvirtintose NMA direktoriaus 2006 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. BR1-262 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“;

7. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbuotojo etikos taisyklėse, patvirtintose NMA direktoriaus 2008 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. [BR1-189](#) „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbuotojo etikos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Etikos taisyklės);

8. NMA direktoriaus 2011 m. sausio 28 d. įsakyme Nr. BR1-155 „Dėl Asmenų, atsakingų už privačių interesų deklaracijų pateikimą, kontrolę ir konsultavimą, įgaliojimo ir Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo“:

NMA yra įsteigta pareigybė – Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus (toliau – KOS) patarėjas, atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą ir už korupcijos prevencijos politikos formavimą, prevencinių priemonių planavimą, jų įgyvendinimą, viešųjų ir privačių interesų derinimo priežiūrą, lobistinės veiklos NMA priežiūrą.

Antikorupcinį teisės aktų vertinimą vykdo Teisės departamentas. Viešųjų pirkimų monitoringą antikorupciniu atžvilgiu vykdo NMA direktoriaus įsakymu paskirtas NMA darbuotojas, atsakingas už viešųjų pirkimų monitoringą. Personalo patikimumo užtikrinimo ir viešųjų ir privačių interesų priežiūros procese dalyvauja ir Žmoniškųjų išteklių skyrius, kuris teikia informaciją su darbuotojų priėmimu susijusiais klausimais. „Pasitikėjimo linijos“ priežiūrą, darbuotojų, kurie yra ir paramos gavėjai, tikrinimą, padalinių veiklos kokybės tikrinimą ir tarnybinius tyrimus atlieka KOS.

Šiems padaliniams ir paskirtiems pareigūnams yra suteikti nuostatuose, pareigybių aprašymuose, vidiniu reglamentavimu patvirtintose taisyklėse numatyti įgaliojimai.

NMA vadovybei reguliariai pristatomos įgyvendinamos korupcijos prevencijos priemonės bei šių priemonių vykdymo kasmetinė ataskaita, kas ketvirtį teikiamos padalinių darbo kokybės ataskaitos, vadovybė teikia rekomendacijas dėl taikomų korupcijos prevencijos priemonių.

Vykdamas korupcijos prevenciją įgyvendinamos KPI nuostatos ir NMA suplanuotos priemonės, skirtos skaidrumui, viešumui ir pasitikėjimui institucija didinti. Išsami informacija apie NMA taikomas korupcijos prevencijos priemones pateikiama NMA svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“.

NMA vykdomi darbuotojų mokymai korupcijos prevencijos ir skaidrumo tematika, tikrinamos darbuotojų žinios, vykdomos darbuotojų apklausos, siunčiamos atmintinės bei skelbiama informacija apie korupcijos prevenciją ir skaidrumą vidinėje NMA svetainėje skatinant darbuotojų sąmoningumą šioje srityje.

Nuo 2022 m. periodiškai atliekamos darbuotojų privačių interesų deklaracijų lyginamosios analizės, į vadovaujancias pareigas skiriamų darbuotojų privačių interesų analizės, padalinių vadovai periodiškai informuojami apie darbuotojų privačių interesų deklaracijų pasikeitimus.

Nuo 2017 m. atliekama anoniminė NMA darbuotojų apklausa siekiant nustatyti darbuotojų korupcijos tolerancijos lygį ir patikrinti darbuotojų žinias. Siekiama nustatyti, koks NMA darbuotojų požiūris į NMA vykdomą korupcijos prevencijos veiklą, siekiama pamatuoti NMA vykdomos

preveninės veiklos efektyvumą, nustatyti, kokias papildomas priemones tikslinga įgyvendinti, siekiant efektyvesnės preveninės veiklos.

Naujai priimtiems darbuotojams kas ketvirtį yra siunčiama atmintinė apie korupcijos prevenciją, taikomas priemonės, „nulinė“ dovanų politika.

Rengiant korupcijos prevencijos programą ir numatant kitas skaidrumą didinančias priemones yra bendradarbiaujama su kitais NMA padaliniais, pastabas dėl korupcijos prevencijos programos ir priemonių gali teikti visi NMA darbuotojai.

Atsižvelgiant į darbuotojų apklausų rezultatus numatoma stiprinti horizontalią skaidrumo užtikrinimo sklaidą, siekiama, kad padaliniai ir jų darbuotojai dalintųsi patirtimi.

NMA įdiegta „Pasitikėjimo linija“, kuria galima (taip pat ir anonimiškai) pranešti apie korupcijos apraiškas, galimai neskaidrų NMA darbuotojų elgesį. Įdiegti ir oficialūs pranešimo kanalai. Pranešimai nagrinėjami vadovaujantis „Pasitikėjimo linijos“ administravimo tvarkos aprašu.

Darbuotojams, pranešusiems apie korupcijos apraiškas NMA, taikoma apsauga, nustatyta Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatyme.

Korupcijos prevencijos politikos apraše reglamentuota lobistinės veiklos administravimo NMA tvarka.

NMA vykdoma preveninė veikla yra viešinama NMA interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“. Darbuotojai papildomai su NMA vykdoma prevencine veikla gali susipažinti ir NMA vidinėje svetainėje.

Apie NMA skaidrumo politiką, galimybę pranešti „Pasitikėjimo linija“ apie galimai neskaidrų NMA darbuotojų elgesį periodiškai informuojama NMA svetainės skiltyje „Naujienos“. NMA svetainės tituliniam puslapyje yra piktogramos su nuorodomis į svetainės skiltis „Pasitikėjimo linija“ ir „Korupcijos prevencija“.

Nuo 2018 m. atliekama gyventojų apklausa apie skaidrumo principų įgyvendinimą NMA. Anonimiškai apklausiami asmenys, kurie bendravo ar pažįsta asmenis, bendravusius su NMA darbuotojais. Apklausa siekiama nustatyti, ar gyventojai per pastaruosius dvejus metus buvo susidūrę su korupcija NMA, kokios yra korupcinio elgesio tendencijos, kokia dalis respondentų žino apie NMA veikiančius pranešimo apie galimai neskaidrų darbuotojų elgesį kanalus.

Rengiant naują korupcijos prevencijos planą įvertinamas prieš tai vykdytos korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumas vadovaujantis Korupcijos prevencijos politikos aprašo 1 priede pateikta metodika.

Apibendrinant korupcijos prevencijos vykdymą NMA pažymėtina, kad korupcijos prevencija vykdoma tikslingai, remiantis duomenų analize ir iš šios analizės kylančiais prioritetais. Korupcijos prevenciją vykdančias darbuotojas ir jos vykdydamos dalyvaujantys padaliniai turi pakankamus įgaliojimus, aiškiai apibrėžtas funkcijas, bendradarbiauja su kitais padaliniais vykdydami korupcijos prevenciją. Kryptingai formuojamas darbuotojų antikorpucinis sąmoningumas, pateikiamos aiškios rekomendacijos, priemonės pritaikomos pagal tikslines darbuotojų grupes, darbuotojai yra įtraukiami į antikorpucines veiklas. Siekiant įvertinti NMA skaidrumą atliekamos asmenų, bendravusių su NMA darbuotojais, apklausos.

Neigiamu veiksmu laikytina korupcijai atsparios aplinkos kūrimo sistemos fragmentacija, kadangi antikorpucinių priemonių vykdymas yra išskaidytas per kelis padalinius, o tai lemia, kad informacija apie korupcijos prevencijos vykdymą nėra koncentruota.

III SKYRIUS

IŠORINIŲ IR VIDINIŲ TYRIMŲ (APKLAUSŲ) DUOMENŲ APŽVALGA

Šioje dalyje analizuoti šie tyrimų duomenys:

1) Europos Komisijos 2022 m. kovo 22 – balandžio 18 d. atliktos gyventojų apklausos „Specialusis Eurobarometras Nr. 523: Korupcija“, kuri paviėšinta 2022 m. liepos 8 d.;

2) Lietuvos mastu atliekamo tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ (2016–2021 m. duomenys);

3) NMA iniciatyva atliktų asmenų, kurie patys ar jų artimieji, bendradarbiai bendravo su NMA darbuotojais, apklausų „Dėl skaidrumo principų taikymo NMA veikloje“ (2020–2021 m. duomenys);

4) vidinio NMA darbuotojų tyrimo „NMA darbuotojų apklausa tolerancijos korupcijai lygiui nustatyti ir žinioms apie skaidrumą ir korupcijos prevenciją patikrinti“ (2020–2021 m. duomenys).

1. Specialusis Eurobarometras 523: Korupcija

(2022 m. duomenys)

Europos Komisijos inicijuotas tyrimas „Specialusis Eurobarometras 523: Korupcija“ (toliau – Eurobarometras) yra kas trejus metus atliekamas tyrimas apie korupcijos suvokimą ir paplitimą ES. Apklausa vyko 2022 m. kovo 22 – balandžio 18 d., joje dalyvavo 1 006 respondentai iš Lietuvos. Tyrimo metu vertintas ES valstybių gyventojų korupcijos suvokimas, požiūris į korupciją, korupcinių praktikų paplitimas, pranešimas apie korupciją.

7 proc. Lietuvos gyventojų nurodė, kad buvo susidūrę su korupcija per pastaruosius 12 mėnesių. 40 proc. respondentų teigė, kad siekiant palankaus sprendimo viešojo sektoriaus atstovui priimtina duoti dovaną (iš jų 3 proc. teigė, kad tokia praktika priimtina visada, 37 proc. – kartais), 32 proc. – padaryti paslaugą (iš jų 3 proc. teigė, kad tokia praktika priimtina visada, 37 proc. – kartais), 24 proc. – duoti pinigų (iš jų 1 proc. teigė, kad tokia praktika priimtina visada, 23 proc. – kartais). Palyginti su 2019 m., respondentų iš Lietuvos, atsakiusių, kad visada ar kartais priimtinos korupcinogeninės praktikos, padaugėjo 1 proc. Lietuvos gyventojų korupcijos netoleravimo indeksas siekia 54 proc. (korupcija visada nepriimtina). ES labiausiai korupciją pateisinanti amžiaus grupė buvo jauni respondentai (15–24 m. amžiaus grupė).

49 proc. respondentų Lietuvoje nurodė, kad korupcija yra paplitusi kontroliuojančiose institucijose, ir 1 proc. respondentų nurodė, kad kontroliuojančiose institucijose susidūrė su korupcine situacija per pastaruosius 12 mėnesių. 35 proc. respondentų Lietuvoje nurodė, kad korupcija yra paplitusi verslo leidimus išduodančiose institucijose, tačiau nebuvo nurodžiusių, kad susidūrė su korupcija šiose institucijose per pastaruosius 12 mėnesių. Pagal respondentų, atsakiusių, kad korupcija yra paplitusi kontroliuojančiose institucijose, procentą Lietuva yra antra ES po Graikijos.

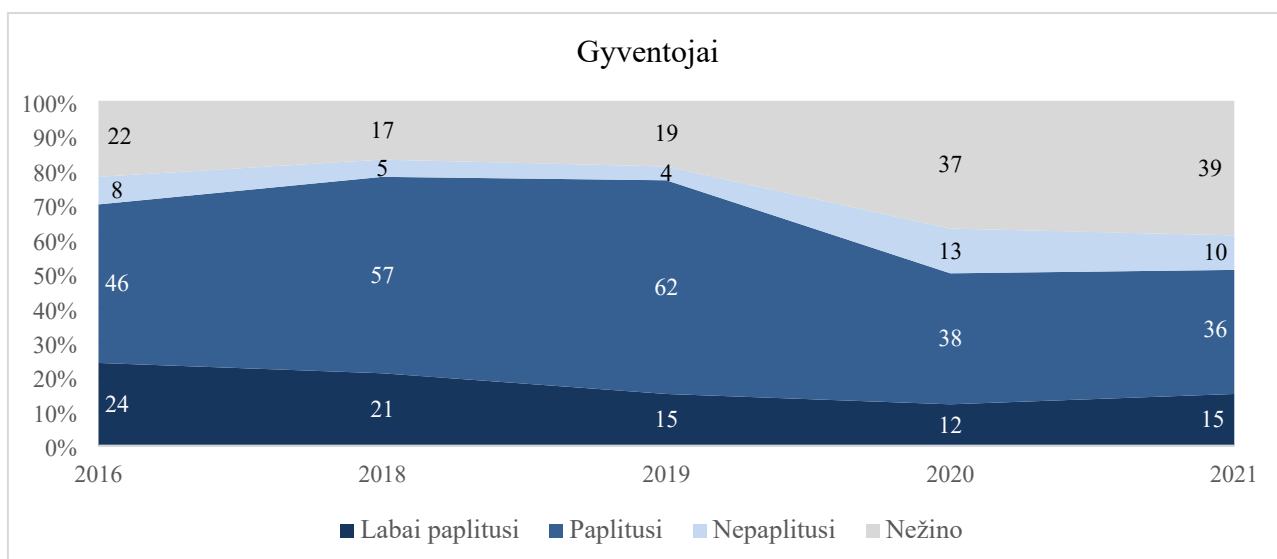
Iš susidūrusių su korupcija Lietuvos gyventojų apie tai pranešė 9 proc. (ES vidurkis 15 proc.). Pranešimo kanalus žino 51 proc. Lietuvos respondentų, nepranešę dėl nežinojimo kaip pranešti, nurodė 16 proc. respondentų. Nepranešimo priežastys: sunku, ką nors įrodyti, – 47 proc., nėra prasmės, nes atsakingų asmenų nenubaustų, – 37 proc., pranešantys nukentčia nuo policijos ar valdžios institucijų – 31 proc., pranešėjai nėra apsaugoti – 30 proc., nenorima nieko išduoti – 23 proc., visi žino apie korupcijos atvejus, bet niekas nepraneša – 21 proc., neverta pranešti – 17 proc.

2. Lietuvos korupcijos žemėlapis

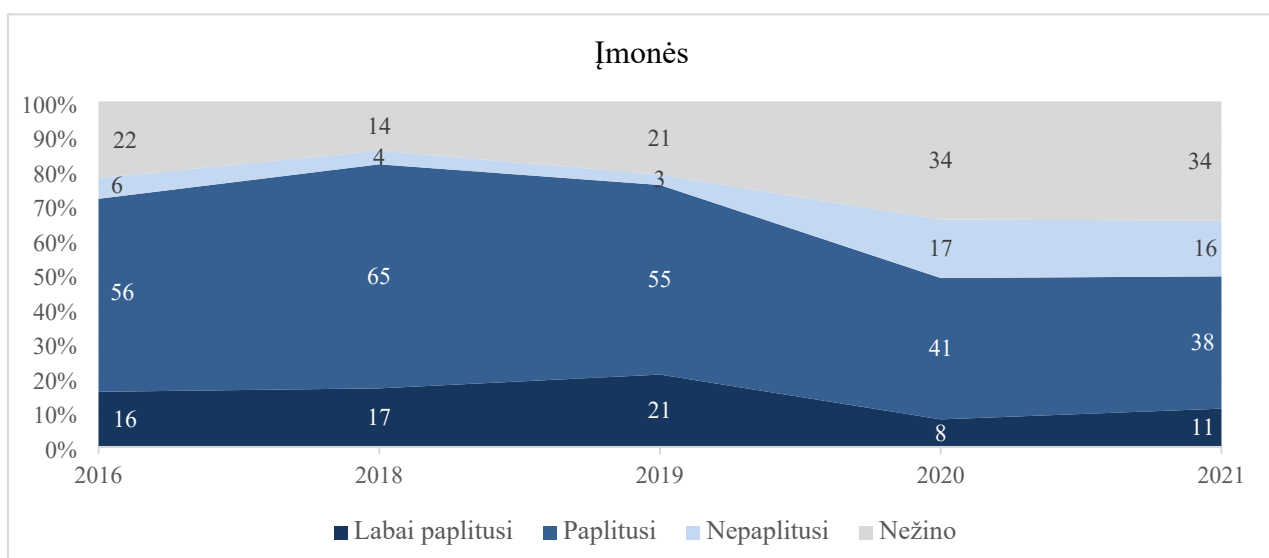
(2016–2021 m. duomenys)

„Lietuvos korupcijos žemėlapis“ – STT iniciatyva atliekama gyventojų, įmonių atstovų ir valstybės tarnautojų apklausa apie korupcijos paplitimą Lietuvoje. 2016–2019 m. respondentų pozicija dėl NMA skaidrumo svyravo, nuosekliai mažėjo tik gyventojų ir valstybės tarnautojų, manančių, kad korupcija NMA labai paplitusi. 2020–2021 m. apklausų duomenimis NMA skaidrumo vertinimas labai pagerėjo, visose grupėse padaugėjo respondentų, sutinkančių, kad korupcija NMA nėra paplitusi. „Lietuvos korupcijos žemėlapyje“ pateikiamų NMA duomenų suvestinė pavaizduota 1 grafike.

1 grafikas. Korupcijos paplitimo NMA vertinimas tarp gyventojų 2016–2021 m. „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenimis:

2 grafikas. Korupcijos paplitimo NMA vertinimas tarp įmonių 2016–2021 m. „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenimis:

2021 m., kad NMA korupcija labai paplitusi, manė 15 proc. gyventojų, 11 proc. įmonių atstovų ir 15 proc. valstybės tarnautojų, kad paplitusi – 36 proc. gyventojų, 38 proc. įmonių atstovų ir 35 proc. valstybės tarnautojų.

Pažymėtina, kad 2020 m., palyginti su 2016 m., kyšių prievartavimo indeksas NMA sumažėjo nuo 0,13 iki 0,06, davimo indeksas – nuo 0,06 iki 0. 2019–2021 m. nebuvo įmanoma nustatyti NMA kyšio davimo efektyvumo indekso, nes nebuvo respondentų, nurodžiusių, kad davė kyšį NMA darbuotojui. 2016 m. kyšio davimo efektyvumo indeksas NMA buvo lygus 1 (tai yra problemos davus kyšį buvo išsprendžiamos), 2018 m. – 0,5.

2021 m. NMA paslaugų kokybė buvo patenkinti 76,5 proc. gyventojų.

2021 m. apklausos duomenimis 16 proc. valstybės tarnautojų nurodė, kad jų darbovietėse korupcija yra paplitusi. 24 proc. valstybės tarnautojų nurodė per pastaruosius 12 mėnesių susidūrę su korupcine situacija. Dar 18 proc. nebuvo tikri, ar nebuvo susidūrę su korupcine situacija per pastaruosius 12 mėnesių. Apie susidūrimą su korupcine situacija teigė pranešę 14 proc. valstybės tarnautojų, nepranešę – 67 proc.

Dažniausiomis priežastimis, pateisinančiomis kyšio ėmimą, valstybės tarnautojai 2021 m. nurodė mažus valstybės tarnautojų atlyginimus (33 proc.) ir retą baudimą už korupcinio pobūdžio veikas (33 proc.).

2021 m. žinantys, kur reikėtų kreiptis susidūrus su korupcija, nurodė 84 proc. valstybės tarnautojų. 56 proc. teigė, kad praneštų apie korupciją. 2021 m. dažniausios valstybės tarnautojų nenoro pranešti priežastys: baimė nukentėti (44 proc.), nebuvo įsitikinę, ar tai korupcijos atvejis (33 proc.), prasmės pranešti nematymas, nes netikima, kad atsakingi asmenys bus nubausti (28 proc.), nežinojimas, kam reikėtų pranešti apie korupcijos atvejį (21 proc.).

Svarbiausiu informacijos šaltiniu apie korupcijos paplitimą nurodoma internetinė žiniasklaida ir televizija. Internetinės žiniasklaidos priemonės pagrindiniu informacijos apie korupcijos paplitimą šaltiniu yra įmonių vadovams (44 proc.) ir valstybės tarnautojams (32 proc.), televizija – gyventojams (46 proc.) ir valstybės tarnautojams (32 proc.).

3. NMA iniciatyva atliktos asmenų, kurie patys ar jų artimieji, bendradarbiai bendravo su NMA darbuotojais, apklausos „Dėl skaidrumo principų taikymo NMA veikloje“ duomenys (2020–2021 m. duomenys)

Nuo 2018 m. NMA vykdo su NMA darbuotojais bendravusių asmenų apklausą apie skaidrumo principų įgyvendinimą NMA. 2020 m. ir 2021 m. į klausimą, ar yra susidūrę su korupcija NMA, teigiamai atsakė po 2 respondentus. Visais atvejais respondentai nurodė, kad kyšio (atlygio) davimas padėjo išspręsti problemą. Tris kartus iš keturių, respondentų teigimu, buvo užsiminta apie atsilyginimą.

2021 m. 71 proc. respondentų nurodė žinantys apie NMA įdiegtą „Pasitikėjimo liniją“, skirtą telefonu ir elektroniniu paštu pranešti apie galimus piktnaudžiavimo ES ir Lietuvos valstybės parama žemės ūkiui, kaimo plėtrai ir žuvininkystei atvejus bei galimai neskaidrias NMA darbuotojų veikas. 85 proc. respondentų nurodė, kad laiko NMA skaidria institucija, 10 proc. manė priešingai.

4. NMA darbuotojų apklausos, siekiant nustatyti NMA darbuotojų korupcijos tolerancijos lygį ir patikrinti darbuotojų žinias, duomenys (2020–2021 m. duomenys)

Apklausos tikslas – NMA darbuotojų korupcijos tolerancijos lygio nustatymas ir darbuotojų žinių lygio apie korupciją ir jos prevenciją patikrinimas.

NMA darbuotojų apklausos apie tolerancijos korupcijai lygį ir žinias apie korupcijos prevenciją NMA vykdomos nuo 2017 m. Paskutinė apklausa vykdyta 2021 m. IV ketvirtį.

2021 m. apklausos duomenimis 57 proc. respondentų manė, kad NMA per pastaruosius 2 metus pasitaiko korupcijos atvejų, 43 proc. manė, kad tokių atvejų 2020–2021 m. nebuvo.

41 proc. respondentų kaip pagrindinę korupcijos pasireiškimo priežastį nurodė mažus atlyginimus, 26 proc. – teisės aktų spragas, kurios sudaro sąlygas nesąžiningam elgesiui, 20 proc. – asmenines savybes, 19 proc. – aplinkos spaudimą. Palyginti su 2020 m., mažėjo darbuotojų, nurodančių teisės aktų spragas kaip veiksnį korupcijos pasireiškimui (nuo 39 proc. iki 26 proc.).

2021 m. duomenimis per pastaruosius 2 metus 96 proc. respondentų nesusidūrė su korupcijos atvejais, 98 proc. respondentų nebuvo patyrę spaudimo dėl atitinkamo sprendimo priėmimo. Su korupcija per pastaruosius 2 metus buvo susidūrę 4 proc. (2020 m. – 9 proc.) respondentų ir 2 proc. (2020 m. 6 proc.) respondentų buvo patyrę spaudimą dėl atitinkamo sprendimo priėmimo. Su korupcija NMA darbuotojams 2021 m. apklausos duomenimis dažniausiai susidurti teko dėl pareiškėjų / paramos gavėjų / įmonės atstovų: 3 susidūrimo su korupcija atvejai ir 2 spaudimo priimti atitinkamą sprendimą atvejai. Taip pat su korupcija tenka susidurti dėl kitų NMA darbuotojų, kuriems darbuotojas nepavaldus, veiksmų (1 atvejis) ir dėl kitų NMA darbuotojų, kuriems darbuotojas pavaldus, veiksmų (1 atvejis).

Atsakydami į klausimus, ar praneštų apie korupcijos atvejus, 68 proc. respondentų nurodė, kad praneštų apie žinomą korupcijos atvejį, 31 proc. respondentų atsakė, kad pranešimas priklausytų

nuo aplinkybių. Dažniausios nepranešimo priežastys – būtų sunku įrodyti, nebuvimas įsitikinus, kad tai korupcijos atvejis ir nenoras sukelti įtampos kolektyve. 2021 m. nė vienas respondentas nenurodė, kad nežinotų, kam pranešti.

Iš su korupcija susidūrusių respondentų nepranešė nė vienas, o iš 2 patyrusių spaudimą dėl tam tikro sprendimo priėmimo respondentų pranešė vienas. 2020 m. pranešę apie susidūrimą su korupciniais atvejais nurodė 2 respondentai. Realiai apie korupciją pranešančių su jos apraiškomis susidūrusių NMA darbuotojų dalis yra mažesnė už tą, kuri nurodo, kad praneštų apie korupciją hipotetiniu atveju.

2020 m. apklausoje 85 proc. respondentų nurodė, kad žino, kur reikia kreiptis, jei nori pranešti apie korupcijos atvejį. Apie NMA vykdomą korupcijos prevenciją buvo girdėję 93 proc. respondentų. 96 proc. respondentų žinojo apie NMA įdiegtą „Pasitikėjimo liniją“.

2020 m. apklausos duomenimis mokymuose apie korupcijos prevenciją per pastaruosius trejus metus dalyvavo 69 proc. respondentų.

2020 m. apklausos duomenimis darbuotojų žinių apie korupciją ir jos prevenciją patikrinimas parodė, kad 75 proc. respondentų žinios vertintinos daugiau nei 7 balais iš 10 (vidurkis 7,85 balai). Pastebėtina, kad mažiausiai žinių apie korupciją ir jos prevenciją turėjo darbuotojai, kurie NMA dirba mažiau nei 1 metus.

Tyrimų duomenys rodo, kad esminių skirtumų tarp NMA darbuotojų ir kitų valstybės tarnautojų pagal susidūrimo su korupcija dažnumą, reagavimą į tokius atvejus nėra, NMA darbuotojų nuostatos ir elgsena atitinka bendras tendencijas.

IV SKYRIUS

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR STT ATLIKTOS KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS DUOMENYS

Korupcijos pasireiškimo tikimybė NMA nustatoma dviem lygiais. Pirmajame, išoriniame lygmenyje korupcijos pasireiškimo tikimybę NMA įvertina kontroliuojanti institucija, t. y. ŽŪM, kuriai NMA yra pavaldi.

Antrajame, institucijos lygmenyje korupcijos pasireiškimo tikimybė nustatoma vadovaujantis Korupcijos prevencijos politikos aprašu.

1. ŽŪM atliktos korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo NMA išvados 2021 m.

2021 m. ŽŪM pateikė šių su NMA veikla susijusių sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir vertinimo išvadas:

1. *Paramos Europos inovacijų partnerystės (toliau – EIP) veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti skyrimo srityje;*

2. *2014–2020 metų programavimo laikotarpio Lietuvos kaimo plėtros ir žuvininkystės vietos veiklos grupių (toliau – VVG) veiklos srityje.*

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę rekomendacijų NMA nebuvo pateikta, pateikti pasiūlymai dėl aiškesnio EIP veiklos grupių ir VVG veiklos reglamentavimo.

2021 m. ŽŪM taip pat atliko *ŽŪM rengiamų kaimo plėtrai ir žuvininkystei 2021–2027 metų programavimo laikotarpio teisės aktų atitikties Europos Komisijos gairėms dėl interesų konflikto* (toliau – Gairės) analizę. Išvadoje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – VPIDĮ) nuostatos neatitinka Gairių nuostatų, kadangi nacionalinis reglamentavimas yra mažiau griežtas ir siauresnis, nei nustatyta Gairėse, nors turėtų būti tik toks pats arba griežtesnis, todėl užtikrinant interesų konflikto prevenciją turi būti vadovaujama aukštesnės galios ES teisės aktu (Gairėmis). Nors ši rekomendacija nebuvo skirta tiesiogiai NMA, į ją atsižvelgiama rengiant NMA Planą.

2022 m. korupcijos pasireiškimo tikimybės išvada ŽŪM svetainėje neskelbiama.

2. NMA atliktų korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymų 2021–2022 m. išvados

Įvertinus 2020 m. korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadoje pateiktų rekomendacijų dėl NMA atliekamų viešųjų pirkimų kontrolės tobulinimo įgyvendinimą, 2021 m. buvo konstatuota, kad šios rekomendacijos yra įgyvendintos 100 proc., tačiau atsižvelgiant į 2022 m. padarytus pakeitimus teisės aktuose, reglamentuojančiuose NMA viešųjų pirkimų vykdymą ir kontrolę bei sutarčių priežiūrą, 2023 m. ketinama atlikti antikorpucinį NMA viešuosius pirkimus ir sutarčių priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų vertinimą, siekiant nustatyti, ar esamas teisinis reglamentavimas yra pakankamas korupcijos rizikoms valdyti, ir atlikti pakartotinį korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą NMA vykdomų viešųjų pirkimų, jų kontrolės ir sutarčių priežiūros srityje.

Nuo 2022 m. NMA reglamentuota įstaigos vykdomų viešųjų pirkimų monitoringo tvarka, paskirtas pareigūnas, kuris atlieka viešųjų pirkimų monitoringą.

2021 m. rugpjūčio mėn. buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas NMA vidaus veiklos ir VVG kontrolės ir priežiūros srityse.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą NMA vidaus veiklos srityje rekomenduota patikslinti Etikos taisykles, nustatant pareigą pranešti apie patiriamą spaudimą už korupcijos prevenciją atsakingam padaliniui. 2021 m. spalio 7 d. buvo išleistas NMA direktoriaus įsakymas Nr. BR1-338 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2008 m. kovo 17 d. įsakymo Nr. BR1-189 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbuotojo etikos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriuo įgyvendintos korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvadoje pateiktos rekomendacijos.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą VVG kontrolės ir priežiūros srityje rekomenduota patikslinti 2014–2020 m. programinio laikotarpio vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, bylų administravimo procedūros aprašą, aiškiau apibrėžiant vietos plėtros strategijų vykdymo ataskaitų vertinimo procedūrą, bei pateikti ŽŪM siūlymą pakeisti Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisykles, nustatant, kad NMA atstovai dalyvauja kiekviename VVG projektų atrankos komitetų (toliau – VVG PAK) posėdyje.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadoje pateikti pasiūlymai patikslinti procedūras buvo įgyvendinti išleidus NMA direktoriaus 2021 m. gruodžio 17 d. įsakymą Nr. BR1-401 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2016 m. kovo 25 d. įsakymo Nr. BRA-36 „Dėl 2014–2020 m. programinio laikotarpio vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, bylų administravimo procedūros aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. 3D-721 „Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymo Nr. 3D-544 „Dėl Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo nustatyta, kad NMA atstovai dalyvauja kiekviename VVG PAK posėdyje.

2022 m. sausio–vasario mėn. atliktas nacionalinės paramos priemonių administravimo proceso korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas. Atlikus vertinimą pasiūlymų koreguoti procesus pateikta nebuvo.

2022 m. birželio–rugpjūčio mėn. atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas ES paramos žemės ūkiui, kaimo plėtrai ir žuvininkystei administravimo srityje – vertinta korupcijos pasireiškimo tikimybė priimant ir vertinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ (toliau – 19JU) ir priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ (toliau – 17VM) paraiškas. Šis vertinimas atliktas vadovaujantis nauja STT pasiūlyta metodika. Atlikus vertinimą nustatyta, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė ES paramos žemės ūkiui, kaimo plėtrai ir žuvininkystei administravimo srityje priimant ir vertinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės paraiškas, yra vidutinė.

Siekiant mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę po vertinimo, atsižvelgiant į pateiktus pasiūlymus, nustatyta išeinančių darbuotojų skambučių, kuriais tikslinama pareiškėjo pateikta

informacija, perklausymo tvarka, pateiktas pasiūlymas ŽŪM naujo programinio laikotarpio taisyklėse nustatyti reikalavimą nurodyti rengiant paraišką dalyvavusius konsultantus, patikslinta vertintojų rotacijos procedūra, ataskaitų pervertinimo tvarka, kai nustatomi trūkumai, pateikti pasiūlymai dėl paraiškų vertinimo proceso automatizavimo ir darbuotojų darbo krūvio mažinimo.

2023–2024 m. numatyta įgyvendinti šiuos dar neįgyvendintus 2022 m. korupcijos pasireiškimo NMA tikimybės išvadoje pateiktus siūlymus:

- 2023 m. atlikti paraiškų vertinimo kokybės kontrolinį tikrinimą dėl balų skyrimo pagal priemones 19JU ir 17VM.
- Atlikti 2022–2023 m. paklausimų siuntimo analizę, atlikus analizę sudaryti veiksmų planą, kaip būtų galima mažinti paklausimų skaičių.

2022 m. korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadoje pateiktų pasiūlymų vykdymo kontrolė įtraukta į Planą.

3. STT atliktos korupcijos rizikos analizės išvados

2020 m. kovo 19 d. STT pateikė korupcijos rizikos analizę dėl teisės aktų nuostatų pažeidimų, susijusių su Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai investicinio pobūdžio priemonių įgyvendinimu, administravimu. Analizuotas laikotarpis nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2019 m. rugsėjo 30 d.

Atlikusi analizę STT pateikė šiuos pasiūlymus dėl korupcijos rizikos NMA mažinimo tiriant paramos gavėjų pažeidimus:

1. patikslinti pažeidimų registravimo tvarką;
2. nustatyti aiškių pažeidimo tyrimo terminų stabdymo kriterijus;
3. nustatyti pažeidimo tyrimo nutraukimo tvarką ir paramos gavėjo informavimo apie pažeidimo tyrimo nutraukimą tvarką;
4. skirti pakankamus žmogiškuosius išteklius pažeidimų tyrimui, kelti tyrėjų kvalifikaciją;
5. patikslinti teisės aktus reglamentuojant kompleksinių tyrimų atlikimo terminus, pažeidimų pripažinimo mažareikšmiais tvarką, patvirtinti pažeidimų tyrimo metodiką;
6. patikslinti NMA komisijos reglamentą, nustatant reikalavimus komisijos nariams, komisijos sprendimo terminus;
7. patikslinti teisės aktus dėl paramos gavėjo, kuris galimai padarė pažeidimą, teisės būti informuotam apie pažeidimo tyrimą užtikrinimą.

Atlikusi korupcijos rizikos analizės pasiūlymų vykdymo stebėseną STT nurodė, kad visi, išskyrus tris, pasiūlymai yra įgyvendinti, o trys pasiūlymai įgyvendinti iš dalies: Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikos patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 3D-393 redakcija), ir Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. 3D-639 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones taikymo metodikos patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 3D-392 redakcija) (toliau – Sankcijų metodika), nustatytas nebaigtinis (kaip siūlyta) išimtinių aplinkybių sąrašas; pažeidimo tyrimo metu su paramos gavėju vykstantys susitikimai gali, tačiau neprivalo (kaip siūlyta) būti protokoluojami. Trečioji STT pastaba dėl siūlymo įgyvendinimo, kad terminas, per kurį NMA komisija turi priimti sprendimą dėl NMA tyrėjo parengtos įtariamo ar nustatyto pažeidimo tyrimo išvados, nustatytas ne laike (kaip siūlyta), o matuojamas komisijos posėdžiais, tapo nebeaktuali 2021 m. lapkričio 19 d. pakeitus Komisijos

pažeidimų administravimo klausimams spręsti darbo reglamento 19.5 papunktį ir nustačius 1 mėnesio terminą sprendimui priimti.

Atsižvelgiant į STT atliktą korupcijos rizikos analizę dėl teisės aktų nuostatų pažeidimų, susijusių su Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai investicinio pobūdžio priemonių įgyvendinimu, administravimu, 2021 m. vasario 17 d. NMA buvo atlikta pažeidimų terminų laikymosi analizė, pateikti pasiūlymai, kad būtų padidintas pažeidimų tyrimų terminų laikymosi atsekamumas.

2021 m. liepos 19 d. STT pateikė korupcijos rizikos analizę dėl VVG veiklos vykdymo ir priežiūros. Analizuotas laikotarpis nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. Atlikusi analizę STT pateikė siūlymus, susijusius su teisinio reguliavimo tobulinimu ir priežiūros stiprinimu VVG veikloje, galimų nesąžiningų paramos gavimo atvejų užkardymu. Atsižvelgiant į STT atliktą rizikos analizę, 2021 m. buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas dėl NMA vykdomos VVG veiklos kontrolės ir priežiūros. Atlikto vertinimo rezultatai pateikti šios analizės IV skyriaus 2 dalyje.

Atsižvelgiant į STT 2022 m. gruodžio 16 d. raštu „Dėl korupcijos rizikos veiksnių“ pateiktas pastabas, kad skiriasi paskelbtas surinktų paraiškų skaičius jų priėmimo pabaigos dieną ir galutinis surinktų paraiškų kiekis, NMA buvo patikslinta informacijos apie surinktas paraiškas skelbimo tvarka, numatyta, kad bus skelbiamas tik galutinis surinktų paraiškų skaičius, nenurodant tarpinio surinktų paraiškų skaičiaus.

Gavusi STT atliktos korupcijos rizikos analizės ir raštą dėl korupcijos rizikos veiksnių, NMA ėmėsi priemonių, kad pateikti pasiūlymai būtų įgyvendinti, pašalinti korupcijos riziką keliantys veiksniai, todėl savarankiškai atliko papildomas analizes (pažeidimų tyrimo savalaikiškumo, korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo VVG kontrolės ir priežiūros srityje) siekdama pašalinti korupcijos rizikas.

V SKYRIUS

NMA ATSPARUMO KORUPCIJAI LYGIO NUSTATYMO IR NMA ATLIEKAMOS ANTIKORUPCINĖS STEBĖSENOS REZULTATAI

Šioje dalyje analizuojama, kaip NMA vykdoma korupcijos prevencijos veikla atitinka atsparumo korupcijai kriterijus, bei 2021–2022 m. atliktų su korupcijos prevencija susijusių analizių ir tyrimų (įskaitant tarnybinių nusižengimų ir darbo pareigų pažeidimo tyrimus bei pranešimų apie galimai neskaidrias NMA darbuotojų veikas tyrimus) rezultatai.

1. NMA atsparumo korupcijai lygio įvertinimas (2020–2022 m. duomenys)

NMA AKL 2020–2022 m. buvo nustatomas kiekvienais metais pagal 2018 m. STT išleistame Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadove (https://www.stt.lt/data/public/uploads/2019/11/aav_viesajam_2018_09_05_viesinimui_pdf_2_lt.pdf) pateiktus klausimynus ir vertinimo metodiką. 2021–2022 m. pašalinus NMA AKL nustatymo metu užfiksuotus trūkumus, NMA atsparumo korupcijai teisinis reglamentavimo indeksas padidėjo nuo 0,76 iki 0,91. 2022 m. nustatytas NMA AKL buvo 0,71.

Pagrindinis NMA AKL mažinęs veiksnys buvo korupcinis įvykis 2022 m., dėl kurio NMA AKL sumažėjo 0,20 punkto. Nustatant NMA AKL 2020–2022 m. taip pat fiksuotas mokymų, susijusių su konkrečiomis sritimis, trūkumas.

2023 m. sausio 24 d. įvertinusi NMA 2022 m. atliktą AKL vertinimą ŽŪM pateikė rekomendacijas NMA sustiprinti informacijos sklaidą apie korupcijos prevenciją, atlikti korupcijos rizikos valdymo vertinimą, tobulinti personalo patikimumo užtikrinimo ir korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo teisinį reglamentavimą.

Atsižvelgus į ŽŪM pasiūlymus 2023 m. vasario 15 d. buvo pakeistas Korupcijos prevencijos politikos aprašas, nustatant kreipimosi į STT dėl personalo patikimumo monitoringo tvarką ir sustiprinant asmens, atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą NMA, nepriklausomumą

atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą. Papildyta NMA svetainės skiltis „Korupcijos prevencija“, 2023 m. numatyta atlikti korupcijos rizikos valdymo vertinimą, šis vertinimas įtrauktas į NMA Planą, numatyta rengti teminius mokymus NMA darbuotojams.

2. NMA atliktos antikorupcinės stebėsenos rezultatai

2021–2022 m. buvo tobulinama NMA antikorupcinės stebėsenos sistema lobistinės veiklos, NMA vykdomų viešųjų pirkimų, privačių interesų konfliktų prevencijos, personalo patikimumo užtikrinimo, antikorupcinių priemonių taikymo srityse.

1) Pranešimai apie galimai neskaidrias NMA darbuotojų veikas vertinami ir tiriami NMA Korupcijos prevencijos apraše nustatyta tvarka. Tarnybiniai nusižengimai ir darbo pareigų pažeidimai NMA tiriami ir vertinami nacionalinių teisės aktų nustatyta tvarka.

Pranešėjams taikomos PAĮ nuostatos, pranešėjų apsauga įtvirtinta NMA Korupcijos prevencijos apraše, yra įdiegtas vidinis pranešimų kanalas. Išsami informacija pranešėjams pateikiama NMA išorinės svetainės skiltyje „Pranešėjų apsauga“.

Gyventojų pateikti pranešimai apie NMA darbuotojų galimai neskaidrias veikas teikiami ir administruojami per „Pasitikėjimo liniją“ bei Dokumentų valdymo sistemą (jei gaunami NMA adresuotu raštu). Apie galimybes pateikti pranešimus gyventojai informuojami NMA svetainės skiltyje „Pasitikėjimo linija“, du kartus per metus skelbiama informacija apie pranešimo kanalus NMA svetainės naujienų skiltyje. 2022 m., pastebėjus, kad pranešėjai dažnai nepateikia esminės informacijos apie padarytą pažeidimą (vietos, laiko, dalyvių), „Pasitikėjimo linija“ papildyta informacija, kokius duomenis reikėtų pateikti pranešėjams, kad būtų galima nustatyti galimo pažeidimo aplinkybes. 2018–2021 m. atliktos asmenų, bendravusių su NMA darbuotojais, apklausos skaidrumo aspektu.

2021–2022 m. NMA gauta 30 pranešimų apie galimai neskaidrias NMA darbuotojų veikas. Ištirta 100 proc. pranešimų. Iš šių pranešimų pasitvirtino 8 pranešimai: nustatytas vienas korupcinio pobūdžio atvejis ir 7 netinkamo pareigų atlikimo atvejai.

Vidiniu kanalu pranešimų pagal PAĮ gauta nebuvo, tačiau buvo teikiami tarnybiniai pranešimai, kuriuose prašoma ištirti galimai neskaidrias veikas.

2021–2022 m. buvo atlikti 34 tarnybinių nusižengimų ir darbo pareigų pažeidimų tyrimai, iš kurių 22 atvejais buvo pripažinta, kad padarytas tarnybinis nusižengimas. Šie nusižengimai nebuvo korupcinio pobūdžio. Informacija apie atliktus tarnybinių nusižengimų tyrimus NMA darbuotojams teikiama vidinėje NMA svetainėje.

2) Lobistinę veiklą NMA reglamentuoja Korupcijos prevencijos politikos aprašo 3 priedas „Lobistinės veiklos administravimo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos aprašas“, kuriame nustatyta NMA darbuotojų bendravimo su lobistais tvarka. Nuostatos dėl lobistinės veiklos deklaravimo įtrauktos ir į Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos bendradarbiavimo su partneriais tvarkos aprašą, patvirtintą NMA direktoriaus 2011 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. BR1-1254 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos bendradarbiavimo su socialiniais partneriais tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2021–2022 m. nebuvo atvejų, kad būtų deklaruota NMA ar jos darbuotojų atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla arba NMA darbuotojai būtų deklaravę jų atžvilgiu vykdomą lobistinę veiklą. Pažymėtina, kad NMA nepriima teisės aktų, kurie nustato paramos skyrimo taisykles, todėl lobistinė veikla NMA veiklos srityje būna nukreipta į šias taisykles nustatantį subjektą – ŽŪM.

Bendradarbiaudama su partneriais NMA 2021–2022 m. įdiegė tvarką, kad partneriai pasiūlymus dėl NMA veikos tobulinimo teiktų visoms suinteresuotoms pusėms prieinamuose renginiuose arba būtų registruojami lobistais, jei teikia konkrečius NMA vidaus teisės aktų pakeitimų pasiūlymus. Tokių siūlymų 2021–2022 m. gauta nebuvo.

3) 2022 m. įsigaliojęs naujas KPI išplėtė teisės aktų, kurių antikorupcinis vertinimas yra privalomas, apimtį. 2022 m. sausio 8 d. įsigaliojo nauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 243 „Dėl Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklių

patvirtinimo“ redakcija, kurioje nebuvo esminių, ne techninio pobūdžio pakeitimų, palyginti su iki tol egzistavusia teisės aktų antikorupcinio vertinimo tvarka.

NMA vidaus teisės aktų antikorupcinis vertinimas atliekamas vadovaujantis NMA teisės aktų vertinimo metodika. 2021–2022 m. buvo įvertinta 12 NMA teisės aktų projektų, pateikta 16 pasiūlymų dėl 2 teisės aktų įgyvendinimo. Įgyvendinta 11 pasiūlymų dėl 1 teisės akto. Vertinamų teisės aktų kiekis NMA išlieka nedidelis ir įgyvendinami ne visi po vertinimo pateikti pasiūlymai, todėl 2023–2025 m. matomas poreikis intensyviai teisės aktų antikorupcinio vertinimo atlikimą, atitinkamai didinant siektinus rodiklius.

4) 2022 m., atsižvelgiant į pasikeitusias KPI nuostatas, buvo įdiegtos papildomos priemonės, skirtos personalo patikimumo užtikrinimui ir interesų konfliktų prevencijai: patikslinta tvarka dėl paklausimų teikimo STT, teikiama informacija tiesioginiams vadovams apie interesų deklaracijų pasikeitimus, atliekamos interesų deklaravimo teminės ir lyginamosios analizės. 2022 m. pateiktos 3 rekomendacijos darbuotojams dėl interesų konflikto vengimo priemonių.

Atliekant interesų deklaravimo temines ir lyginamąsias analizes nustatyta, kad dauguma deklaracijų teikiamos tinkamai, tačiau pasitaiko atvejų, kad darbuotojai netinkamai deklaruoja privačius interesus, įskaitant ir privalomos informacijos nurodymą.

Pastebimas aktyvesnis visuomenės įsitraukimas teikiant pranešimus apie netinkamai deklaruojamus privačius interesus.

5) 2022 m. buvo atliktas NMA korupcijos prevencijos sistemos atitikimo Antikorupcinės vadybos sistemos standartui LST ISO 37001:2017 preliminarus įvertinimas. Atlikus įvertinimą konstatuota, kad NMA iš esmės yra įdiegtos standarte nustatytos procedūros. 2023 m. planuojama atlikti NMA korupcijos rizikos vertinimą, po kurio jei reikės, poreikiui būtų koreguojamos korupcijos prevencijos priemonės.

Apibendrinant NMA AKL nustatymo ir NMA atliekamos korupcijos prevencijos stebėsenos duomenis darytina išvada, kad korupcijos prevencijos sistema ir teisinis reglamentavimas NMA atitinka KPI reikalavimus.

VI SKYRIUS

NMA 2021–2022 M. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS VEIKSMINGUMO ĮVERTINIMAS

Korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumo vertinimas NMA atliekamas remiantis Aprašo 1 priede nustatyta metodika (toliau – Metodika) pasibaigus korupcijos prevencijos programos vykdymo laikotarpiui. Remiantis Metodika 2022 m. gruodį – 2023 m. kovą buvo įvertintas NMA 2021–2022 m. korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumas.

Korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumas vertinamas remiantis šiais kriterijais:

1. Nustatoma priežastinė grandinė tarp problemos ir jos išsprendimo (tikslas). Priežastinę grandinę sudaro problema (priežastis, dėl kurios taikoma konkreti priemonė), įeiga (priemonė), išeiga (priemonės įgyvendinimas), pasekmė (pokytis įgyvendinus priemonę), poveikis (problemos sumažėjimas) ir tikslas (problemos išsprendimas). Nustatomi kiekvienos priežastinės grandinės dalies indikatoriai, kurie pagrindžia problemos egzistavimą, įrodo, kad veiksmai buvo atlikti, nustato, kaip matuojamas pokytis.

2. Sudarius priežastinę grandinę matuojamas priemonės efektyvumas, kuris nustatomas įvertinus, ar priemonė prisidėjo sprendžiant problemą, koks buvo intervencijos (priemonės įgyvendinimo poveikis), ar buvo šalutinių / nenumatytų pasekmių.

3. Atlikus priemonės efektyvumo vertinimą vertinamas priemonės reikšmingumas – ar priemonė yra tęstina, ar reikia ją modifikuoti.

4. Atlikus Metodikoje nustatytus veiksmus priimamas sprendimas dėl priemonės tolesnio tęsimo.

Atlikus 2021–2022 m. korupcijos prevencijos programos korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumo vertinimą nustatyta, kad programos įgyvendinimo metu įvykę išorės teisinio reglamentavimo pokyčiai lėmė, jog dalis pradiniam 2021–2022 m. korupcijos prevencijos

programos priemonių plane numatytų priemonių buvo pakeistos kitomis, labiau atitinkančiomis teisinį reguliavimą, numatytos naujos priemonės, keitėsi priemonių įgyvendinimo vertinimo metodika, terminai.

NMA 2021–2022 m. korupcijos prevencijos programoje numatyti veiksmai buvo įgyvendinti 100 proc., tačiau ne visi numatyti rezultatai buvo pasiekti. Pasiiekti 8 priemonių laukiami rezultatai, iš dalies pasiekti 5 priemonių rezultatai ir 5 priemonių numatyti rezultatai nepasiekti.

Priemonės, kurių numatyti rodikliai nebuvo pasiekti:

1) NMA nepasiekė AKL 0,8 balo ir 2022 m. buvo 0,71. AKL rodiklis nepasiektas dėl 2022 m. NMA įvykusio korupcinio atvejo. Pagal AKL nustatymo metodiką kiekvienas korupcinis atvejis sumažina įstaigos AKL 0,2 balo. Taigi, nepaisant, kad buvo nuolat tobulinama teisinė bazė bei praktika ir jų atitiktis AKL reikalavimams nuolat didėjo (2022 m. siekė 0,91 balo), NMA AKL 2022 m. sumažėjo. Pažymėtina, kad vadovaujantis KPI reikalavimais nuo 2022 m. turėtų būti patvirtinta nauja AKL metodika, todėl programoje 0,71 balo nebus laikomas atskaitos rodikliu ir jis bus nustatomas po naujos metodikos patvirtinimo. Atsižvelgus į AKL sumažėjimą NMA pakoreguota priemonė dėl patikrų stebėjimo (jis bus vykdomas nepranešus iš anksto), padidintas mokymų darbuotojams skaičius antikorupcijos prevencijos temomis, 2023 m. bus atlikta korupcijos pasireiškimo tikimybės analizė tos srities, kurioje įvyko korupcinio pobūdžio įvykis.

2) Darbuotojų žinių lygio vidurkis korupcijos prevencijos srityje buvo 7,85 balo ir nesiekė 8 balų. Atsižvelgiant į šį rodiklį pakoreguota priemonė dėl darbuotojų mokymo korupcijos prevencijos temomis, nustatant, kad po kasmetinių mokymų būtų atliekamas darbuotojų žinių lygio patikrinimas, atsižvelgiant į jį būtų taikomos individualios mokymosi priemonės, įskaitant ir STT parengtus interaktyvius („online“) mokymus.

3) Darbuotojų, kurie gali atpažinti korupcijos atvejį, remiantis 2021 m. darbuotojų apklausos rezultatais, buvo 60 proc., tuo tarpu darbuotojų, kurie nurodė, kad nepraneštų apie korupcijos atvejus, nes nėra tikri, ar tai korupcijos atvejai, 40 proc. Atsižvelgiant, kad nebuvo pasiektas 90 proc. rodiklis, numatyta mokymuose stiprinti korupcijos atvejų atpažinimo gebėjimus.

4) Nors 2021 m. buvo nustatyta, kad visi naujai priimti darbuotojai privalo dalyvauti korupcijos prevencijos mokymuose, trečdalis naujai priimtų darbuotojų juose nedalyvauja, nors darbuotojų apklausos rezultatai rodo, kad iki 1 metų dirbančių darbuotojų žinios korupcijos prevencijos srityje buvo blogiausios. Atsižvelgiant į šią aplinkybę korupcijos prevencijos plane numatyta sustiprinti mokymuose nedalyvaujančių naujų darbuotojų veiklos stebėseną, taikyti individualias mokymo priemones.

5) Pareiškėjų ir paramos gavėjų, kurie žino apie NMA veikiančią „Pasitikėjimo liniją“, gyventojų apklausų duomenimis yra 71 proc. Siekiant numatyto 80 proc. rodiklio numatoma aktyviau informuoti gyventojus apie NMA „Pasitikėjimo liniją“.

Šių priemonių rezultatai pasiekti iš dalies:

1) Korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadose pateikti pasiūlymai yra įgyvendinami 100 proc., tačiau reikia išplėsti antikorupcinio teisės aktų vertinimo apimtį, kadangi įgyvendinus pasiūlymus pasitaikė atvejų, kad vėlesni teisės aktų pakeitimai sumažino įgyvendintų pasiūlymų poveikį.

2) Nors teisės aktų antikorupcinis vertinimas buvo atliekamas pagal NMA 2021–2022 m. korupcijos prevencijos programoje nustatytus rodiklius, matoma, jog reikia didinti šio vertinimo apimtį, kadangi įvertinamų teisės aktų kiekis nėra pakankamas veiksmingai siekiant tikslo laiku užkirsti kelią nuostatoms, galimai sudarančioms sąlygas korupcijai.

3) Vadovybės pavedimai duoti pristatant NMA 2021–2022 korupcijos prevencijos programos vykdymo ataskaitas buvo įgyvendinti 100 proc., tačiau pasitaiko atvejų, kad vengiama ištraukti į korupcijos prevencijai skirtas priemones, net jei dalyvavimas pagal vidaus teisės aktų nuostatas būna privalomas.

4) Reikalingi papildomi žmogiškieji resursai privačių interesų derinimo priežiūros ir NMA vykdomų viešųjų pirkimų monitoringui užtikrinti ir tobulinti.

Pažymėtina, kad 2022 m. buvo nustatoma daugiau neatitikimų tikrinant padalinių veiklą, tačiau negalima teigti, kad didesnis neatitikimų skaičius susijęs su didesniu klaidų skaičiumi, o ne su

augančia tikrinančių darbuotojų kompetencija. Kitą vertus, didelis NMA darbuotojų darbo krūvis kelia klaidų didėjimo tikimybės grėsmę.

Atlikus šiuo metu galiojančioje NMA 2021–2022 m. korupcijos prevencijos programoje 18 priemonių vertinimą nustatytas jų tęsimo poreikis (11 iš jų su korekcijomis), viena šių priemonių išskirta į dvi (informavimas apie pažeidimų tyrimus ir informavimas apie privačių interesų deklaracijų pateikimą), taip pat programa papildyta 2 priemonėmis – korupcijos rizikos valdymo vertinimu ir pareiškėju apklausa. Vertinant priemonių veiksmingumą nustatyta, kad dalies priemonių veiksmingumo vertinimui reikalingas ilgesnis stebėjimo laikotarpis ir papildomų duomenų rinkimas.

Remiantis atliktu vertinimu, atsižvelgiant į korupcijos veiksmų ir rodiklių nepasiekimo analizės rezultatus sudarytas NMA Plano korupcijos rizikos mažinimo priemonių ir rodiklių sąvadas, kuriame numatyta vykdyti 21 priemonę.

VII SKYRIUS NMA VYKDOMOS PREVENČINĖS VEIKLOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GRĖSMĖS IR GALIMYBĖS (SSGG)

Atsižvelgiant į šioje analizėje pateikiamus duomenis buvo atlikta NMA korupcijos prevencijos SSGG analizė. Analizės rezultatai pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. NMA korupcijos prevencijos SSGG analizė:

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Korupcijos prevencija vykdoma tikslingai ir sistemingai, remiantis duomenų analize ir iš šios analizės kylančiais prioritetais; ☐ Korupcijai atsparios aplinkos kūrimą vykdančiam asmuo turi pakankamus įgaliojimus, aiškiai apibrėžtas funkcijas, bendradarbiauja su kitais padaliniais vykdydamas korupcijos prevenciją; ☐ Kryptingai formuojamas darbuotojų antikorpucinis sąmoningumas, pateikiamos aiškios rekomendacijos, priemonės pritaikomos pagal tikslines darbuotojų grupes; ☐ Pareiškėjai / paramos gavėjai yra plačiai informuoti apie dažnai pasitaikančias klaidas, identifikuojami rizikingi pareiškėjai / paramos gavėjai, pareiškėjai / paramos gavėjai naudojami pranešimo kanalais apie galimai neskaidrą NMA darbuotojų elgesį; ☐ Didėja darbuotojų kvalifikacija ir gebėjimas motyvuoti sprendimus, padėti pareiškėjams / paramos gavėjams išvengti klaidų; ☐ Pritaikomos technologinės naujovės mažinant kontaktinį asmenų aptarnavimą ir korupcijos rizikas, nuolat keliamas korupcijos prevencijos srityje dirbančių darbuotojų kvalifikacija; ☐ Didėja darbuotojų motyvacija pranešti apie neskaidrumo atvejus NMA; ☐ Diegiamos gerosios praktikos. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Nepakankami žmogiškieji išteklių korupcijai atspariai aplinkai kurti ir antikorpucinės priežiūros fragmentacija NMA; ☐ Trūksta aktyvaus darbuotojų įsitraukimo į antikorpucinę veiklą, bendradarbiavimo su korupcijos prevenciją vykdančiu asmeniu; ☐ Darbuotojai nelinkę pranešti apie korupcijos apraiškas, pasitaiko spaudimo priimti tam tikrus sprendimus atvejų; ☐ Vidinis padalinių pasipriešinimas pokyčiams dėl didėjančio darbo krūvio vykdančiam monitoringą ir kitas skaidrumą ir atskaitomybę didinančias priemones; ☐ Nepakankamas visos visuomenės informavimas apie vykdomą prevencinę ir antikorpucinę veiklą; ☐ Neigiamas įvaizdis visuomenėje. Apklausų duomenimis NMA įvardijama kaip institucija, kurioje korupcija yra paplitusi; ☐ Darbuotojų trūkumas jautriose korupcijai srityse ir su tuo susijęs didelis darbo krūvis, darbuotojų motyvacijos trūkumas, didelė darbuotojų kaita; ☐ Gerųjų NMA praktikų viešinimo trūkumas, nuostata, kad jos neaktualios visuomenei; ☐ Nepakankamas darbuotojų gebėjimas atpažinti korupcijos apraiškas; ☐ Ne visuomet vadovaujamosi teisės aktų nuostatomis.

GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> □ Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo sistemos geresnis aprūpinimas žmogiškaisiais ištekliais ir jos defragmentacija; □ Gerosios praktikos pavyzdžių viešinimas, keitimasis patirtimi su kitomis institucijomis ir įstaigos viduje; □ Technologinių inovacijų taikymas mažinant tiesioginius darbuotojų kontaktus su pareiškėjais / paramos gavėjais; □ Darbuotojų skatinimas, motyvacijos ir kvalifikacijos kėlimas, pasitikėjimo NMA ir jos etika didinimas tarp darbuotojų; □ NMA kaip skaidrios ir patrauklios dirbti institucijos įvaizdžio ir praktikos formavimas; □ Informacijos apie NMA, jos funkcijas, vykdomas antikorupcines priemones visuomenei stiprinimas; □ Monitoringo sistemos stiprinimas, identifikuojamų spragų teisiniame reglamentavime ar veikloje šalinimas; □ Darbuotojų sąmoningumo ir etikos principų laikymosi stiprinimas; □ Visuomenės teisinio išprusimo augimas, apsunkinantis neskaidrų elgesį. 	<ul style="list-style-type: none"> □ Spragos teisės aktuose, kuriais reguliuojama NMA veikla, bei paramos teikimo taisyklėse; □ Žmogiškasis faktorius, atliekant kontrolės veiksmus (tiesioginis bendravimas su pareiškėjais / paramos gavėjais); □ Nepakankamas NMA finansavimas ar finansavimo mažinimas, darbuotojų darbo krūvio augimas, išorės teisinis reguliavimas didinantis NMA darbuotojų darbo krūvį; □ Stipri atsilyginimo už pareigų atlikimą kultūra; □ Darbuotojų kaita: kvalifikuotų ir sąmoningų darbuotojų išėjimas iš darbo; □ Neigiamo NMA įvaizdžio formavimas viešojoje erdvėje; □ Nepasitikėjimas valstybės institucijų veiklos skaidrumu; □ NMA ir jos atliekamų funkcijų painiojimas su kitomis institucijomis ir jų atliekamomis funkcijomis; □ Spragos teisės aktuose, kuriais reglamentuojama korupcijos prevencija, viešųjų ir privačių interesų derinimas.

Išskirtų silpnybių ir grėsmių rizika NMA valdoma jau įgyvendinamomis korupcijos prevencijos priemonėmis.

VIII SKYRIUS APIBENDRINTOS ANALIZĖS IŠVADOS

NMA vykdomos korupcijos prevencijos pagrindinės stiprybės

- NMA yra sukurta ir nuosekliai plėtojama korupcijos prevencijos sistema (apibrėžti procesai, paskirstytos atsakomybės, numatytos ir įgyvendinamos korupcijos prevencijos priemonės).
- Korupcijos prevencija vykdoma tikslingai, remiantis duomenų analize ir iš šios analizės kylančiais prioritetais (rengiant korupcijos prevencijos programą remiamasi sociologiniais tyrimais, darbuotojų ir pareiškėjų / paramos gavėjų apklausų rezultatais, išorės institucijų (ŽŪM, STT) pateiktomis ir NMA atliktomis analizėmis).
- Vykdomas korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo monitoringas, metodiškai vertinamas šių priemonių veiksmingumas.
- Yra įdiegti pranešimo apie galimai neskaidrias NMA darbuotojų veikas kanalai („Pasitikėjimo linija“, elektroninis paštas skaidrumas@nma.lt), kuriais gali naudotis gyventojai ir NMA darbuotojai.
- Įdiegtas darbuotojų apsaugos nuo neteisėto poveikio mechanizmas, taikoma pranešėjų apsauga.
- Kryptingai formuojamas darbuotojų antikorupcinis sąmoningumas, pateikiamos aiškios rekomendacijos, priemonės pritaikomos pagal tikslines darbuotojų grupes.

Esminės rizikos

- NMA sociologinių tyrimų duomenimis nėra laikoma skaidria institucija, NMA taikomos skaidrumo užtikrinimo priemonės nėra pakankamai žinomos visai visuomenei, daugiausia žinomos darbuotojams ir pareiškėjams / paramos gavėjams.

- Darbuotojai nėra linkę pranešti apie susidūrimą su korupcijos apraiškomis ar patiriamą spaudimą priimti konkretų sprendimą, dalis darbuotojų vengia dalyvauti korupcijos prevencijos priemonėse.

- Trečdalis darbuotojų nėra tikri, ar praneštų apie susidūrimą su korupcijos apraiškomis.

- Darbuotojų trūkumas ir dažna kaita, pernelyg didelis darbo krūvis rizikingose antikorpuciniui požiūriu NMA veiklos srityse.

NMA korupcijos prevencijos tikslai ir uždaviniai 2023–2025 metams

Atsižvelgiant į analizės rezultatus nustatomas NMA Plano tikslas – atskleisti ir pašalinti priežastis, sudarančias sąlygas galimai neskaidriai NMA darbuotojų veiklai, užtikrinant kokybišką paramos priemonių lėšų administravimą, projektų, finansuojamų ES ir valstybės biudžeto lėšomis, vertinimą, sprendimų priėmimą, lėšų išmokėjimą, kontrolę ir informacijos sklaidą paramos gavėjams.

Siekiant tikslo formuojami šie uždaviniai:

1. vykdyti nuolatinę ir kryptingą korupcijos prevencijos politiką bei užtikrinti skaidrią ir veiksmingą NMA darbuotojų veiklą;

2. didinti darbuotojų įsitraukimą į skaidrumo užtikrinimą NMA, darbuotojų antikorpucinį sąmoningumą ir pasitikėjimą NMA skaidrumu, formuoti NMA kaip skaidrios institucijos įvaizdį, informuoti visuomenę apie NMA vykdomas skaidrumo užtikrinimo priemones;

3. užtikrinti personalo patikimumą, viešųjų ir privačių interesų derinimą ir interesų konfliktų prevenciją.

Pirmajam uždaviniui pasiekti taikomos priemonės

Priemonės, skirtos nuolatinei ir kryptingai korupcijos prevencijos politikai vykdyti: korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metu nustatytų rizikos veiksnių valdymas ir prielaidų korupcijai atsirasti šalinimas, teisės aktų ir procedūrų, veiklos praktikų įvertinimas antikorpuciniu atžvilgiu.

Priemonės veiksmingam korupcijos prevencijos organizavimo, įgyvendinimo ir kontrolės mechanizmui užtikrinti: padalinių veiklos stebėseną ir galimai neskaidraus darbuotojų veiksmų identifikavimas bei prevencija.

Antrajam uždaviniui pasiekti taikomos priemonės

Priemonės, skirtos stiprinti viešumo ir skaidrumo principų laikymąsi NMA: darbuotojų mokymai, darbuotojų ir pareiškėjų / paramos gavėjų apklausos.

Priemonės NMA darbuotojams į NMA skaidrumo politikos įgyvendinimą įtraukti: keitimasis gerąja patirtimi užtikrinant skaidrumą su kitomis institucijomis ir tarp padalinių, darbuotojų informavimas apie korupcijos prevencijos aktualijas, lyderystės užtikrinant skaidrumą skatinimas.

Priemonės NMA skaidrumo ir atvirumo idėjų platinimui visuomenėje aktyvinti: visuomenės informavimas apie NMA skaidrumo politiką, galimybes pranešti apie galimai neskaidrą NMA darbuotojų elgesį, NMA kaip skaidrios institucijos įvaizdžio visuomenėje formavimas.

Trečiajam uždaviniui pasiekti taikomos priemonės

Priemonės, skirtos viešųjų ir privačių interesų derinimo ir interesų konflikto prevencijai užtikrinti: lyginamosios privačių interesų analizės, rekomendacijų dėl interesų konflikto vengimo teikimas.

(2024 m. sausio 29 d. įsakymo Nr. BR1-24 redakcija nuo 2024 m. sausio 29 d.)

PATVIRTINTA
Nacionalinės mokėjimo agentūros
prie Žemės ūkio ministerijos
direktoriaus 2023 m. gegužės 9 d.
įsakymu Nr. BR1-167
(Nacionalinės mokėjimo agentūros
prie Žemės ūkio ministerijos
direktoriaus 2024 m. sausio 29 d.
įsakymo Nr. BR1-24 redakcija)

Nacionalinės mokėjimo agentūros
prie Žemės ūkio ministerijos
2023–2025 metų korupcijos prevencijos
veiksmų plano
2 priedas

**NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS 2023–2025 METŲ
KORUPCIJOS PREVENCIJOS VEIKSMŲ PLANO
KORUPCIJOS RIZIKOS MAŽINIMO PRIEMONIŲ IR RODIKLIŲ SAŲVADAS**

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Vykdytojas	Vykdyimo laikas	Laukiami rezultatai	Įgyvendinimo vertinimo kriterijai
Priemonės, skirtos nuolatinei ir kryptingai korupcijos prevencijos politikai vykdyti					
1.	Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvadoje pateiktų pastebėjimų bei siūlymų, kurie padėtų sumažinti	Korupcijos pasireiškimo tikimybės išvados parengimas: Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos	Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas atliekamas kiekvienais metais, vadovaujantis STT direktoriaus 2021 m.	Sumažinta identifikuota srities, kurios korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas buvo atliktas,	Įgyvendinta 100 proc. pastebėjimų ir siūlymų.

	korupcijos pasireiškimo tikimybę, įgyvendinimas	ir kokybės skyriaus patarėjas, atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą NMA (toliau – Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas). Korupcijos pasireiškimo išvados pasiūlymų įgyvendinimas: struktūriniai padaliniai NMA darbo reglamento 53 punkte nurodyta užduočių pavidimo tvarka.	lapkričio 30 d. įsakyme Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ nurodytais terminais ir organizuojamas taip, kad būtų atliktas iki einamųjų metų lapkričio 30 d. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvadoje pateiktos rekomendacijos įvykdomos NMA darbo reglamento 53 punkte nurodyta užduočių pavidimo tvarka per Korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadoje nurodytus terminus.	korupcijos pasireiškimo tikimybė.	
2.	NMA atsparumo korupcijai lygio (toliau – AKL) nustatymas	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas	Pirmas NMA AKL nustatymas, Vyriausybei patvirtinus naują metodiką, atliekamas per 3 mėnesius nuo nutarimo dėl metodikos patvirtinimo įsigaliojimo dienos. Vėlesni NMA AKL nustatomi kiekvienais metais iki gruodžio 23 d., pasiūlymai, pateikti nustačius NMA AKL, įgyvendinami pagal NMA darbo reglamento 53 punkte	Identifikuojamos silpnosios NMA korupcijos prevencijos sritys. Siektinas rodiklis nustatomas atlikus pirmą NMA AKL vertinimą Vyriausybei patvirtinus nustatymo metodiką.	Nustatytas NMA AKL ir įgyvendinta ne mažiau kaip 90 proc. pasiūlymų.

			nurodyta užduočių pavidimo tvarka.		
3.	NMA korupcijos prevencijos planavimo dokumentų tobulinimas; kitų NMA vidaus teisės aktų bei procedūrų tobulinimas korupcijos prevencijos aspektu.	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas, Audito skyrius, padaliniai, kuriems teikiami pastebėjimai apie trūkumus.	Pagal poreikį, pastebėjus trūkumų.	Užkardoma galimai neskaidrių veikų tikimybė, diegiamos gerosios korupcijos prevencijos praktikos.	Pateikta informacija apie pastebėtus trūkumus ir pakeisti teisės aktai ar procedūrų aprašai.
4.	NMA vidaus teisės aktų ar jų projektų antikorpucinio vertinimo metu pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas.	Teisės departamentas	Teisės aktų antikorpuciniai vertinimai atliekami iki einamųjų metų gruodžio 31 d. Pasiūlymai įgyvendinami NMA darbo reglamento 53 punkte nurodyta užduočių pavidimo tvarka.	Sumažinta ir laiku identifikuota korupcijos atsiradimo galimybė. Vidaus teisės aktų kokybės didėjimas vertinant juos antikorpuciniu požiūriu.	Atsižvelgta į ne mažiau nei 90 proc. antikorpucinių teisės aktų vertinimuose pateiktų pasiūlymų; įvertinti visi numatyti privalomai vertinti teisės aktai; atliktas ne mažiau kaip 4 NMA teisės aktų papildomas antikorpucinis vertinimas.
5.	NMA Korupcijos prevencijos veiksmų plano įgyvendinimo metinės ataskaitos ir statistinės informacijos apie NMA gautus ir išnagrinėtus pranešimus dėl galimai neskaidrių NMA darbuotojų veikų pateikimas.	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas	Ataskaita pateikiama iki kiekvienų metų kovo 1 d. Rekomendacijos įgyvendinamos pagal NMA darbo reglamento 53 punkte nurodytą užduočių pavidimo tvarką.	Įvertinamas korupcijos prevencijos vykdymo efektyvumas pagal priemonių įgyvendinimą ir rodiklių pasiekimą, pateikiamos rekomendacijos dėl korupcijos prevencijos įgyvendinimo einamaisiais kalendoriniais metais.	NMA Korupcijos prevencijos veiksmų plano įgyvendinimo metinės ataskaitos ir statistinės informacijos pateikimas NMA direktoriui.

Priemonės veiksmingam korupcijos prevencijos organizavimo, įgyvendinimo ir kontrolės mechanizmui užtikrinti					
6.	Korupcijos rizikos valdymo vertinimas	Audito skyrius	2024 m. kovo 1 d. rekomendacijos įgyvendinamos NMA darbo reglamento 53 punkte nurodyta užduočių pavidimo tvarka.	Įvertintas NMA korupcijos rizikos valdymas	Pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas – 100 proc.
7.	Struktūrinių paramą administruojančių padalinių veiklos kokybės patikrinimai	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyrius	2023–2025 metai	Identifikuoti padalinių veiklos trūkumai, galimai neskaidrios veiklos atvejai	2023 m. ne mažiau kaip 130 vnt. patikrinimų per kalendorinius metus ir įgyvendinta ne mažiau kaip 83 proc. pateiktų rekomendacijų; 2024 m. ne mažiau kaip 160 vnt. patikrinimų per kalendorinius metus ir įgyvendinta 86 proc. rekomendacijų; 2025 m. ne mažiau kaip 200 vnt. patikrinimų per kalendorinius metus ir įgyvendinta ne mažiau kaip 89 proc. rekomendacijų
8.	Kontrolės departamento patikrų vietoje skyrių darbuotojų atliekamų patikrų vietoje stebėjimai	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyrius	2023–2025 metai	Užtikrinti tinkamą prevencinių priemonių taikymą, identifikuoti galimai neskaidrios veiklos atvejus	Ne mažiau kaip 20 darbuotojų atliekamų patikrų vietoje stebėjimų (apimančių visus patikrų vietoje skyrius) per einamuosius kalendorinius metus

9.	Gautos informacijos apie galimai neskaidrius NMA darbuotojų veiksmus tikrinimas	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas	2023–2025 metai	Užtikrinti, kad NMA darbuotojų veikla atitiktų skaidrumo principus	Patikrinta 100 proc. gautų pranešimų apie galimai neskaidrius NMA darbuotojų veiksmus
10.	NMA vykdomų viešųjų pirkimų monitoringas	Už viešųjų pirkimų monitoringą atsakingas asmuo, paskirtas NMA direktoriaus įsakymu	2023–2025 metai	Vykdoma aktyvi kontrolė, kad viešuosiuose pirkimuose būtų išvengta interesų konfliktų ir skaidrumo principų pažeidimo	Tikrinamų pirkimų kiekis nustatomas remiantis NMA vidaus teisės aktais
Priemonės, skirtos stiprinti viešumo ir skaidrumo principų laikymąsi NMA					
11.	Darbuotojų informavimas apie tarnybinių nusižengimų tyrimų metu nustatomus trūkumus	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyrius, Komunikacijos skyrius	Informacija apie tarnybinius nusižengimus per praėjusius kalendorinius metus teikiama kasmet iki sausio 15 d. Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjui ir Komunikacijos skyriui. Komunikacijos skyrius pagal pateiktą informaciją parengia ir pateikia pranešimą vidinėje NMA svetainėje.	Darbuotojai supažindinami su dažniausiai pasitaikančiais tarnybinių nusižengimais, pateikiamos rekomendacijos, kaip išvengti tarnybinių nusižengimų.	Pateikta informacija apie tarnybinius nusižengimus. Pateiktas pranešimas apie tarnybinių nusižengimų tyrimų metu nustatomus trūkumus vidinėje NMA svetainėje.
12.	Organizuoti mokymus NMA darbuotojams siekiant didinti skaidrumo principo suvokimą ir taikymą NMA veikloje	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas	2023–2025 metai	Didinamas NMA darbuotojų korupcijos ir jos prevencijos, skaidrumo svarbos suvokimo lygis, suteikiamos žinios apie korupcijos prevencijos	Organizuoti mokymai, juose dalyvavusių NMA darbuotojų skaičius: ne mažiau nei 1 mokymai per metus visiems

				veikimo mechanizmus, skaidrų elgesį. Siektinas rodiklis – bent vienuose mokymuose korupcijos prevencijos tematika per veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpį dalyvavo ne mažiau nei 30 proc. darbuotojų.	darbuotojams aktualiomis korupcijos prevencijos temomis, kuriuose dalyvautų ne mažiau nei: 2023 m. – 170 NMA darbuotojų; 2024 m. – 200 NMA darbuotojų; 2025 m. – 220 NMA darbuotojų; ne mažiau nei 1 mokymai per metus tikslinems darbuotojų grupėms, kuriose dalyvautų ne mažiau kaip 50 proc. tikslinei grupei priklausančių darbuotojų.
13.	NMA darbuotojų apklausa siekiant įvertinti darbuotojų žinias apie korupcijos prevenciją ir skaidrumą	Apklausa atlikimas ir pasiūlymų pateikimas – Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas. Pasiūlymų įgyvendinimas – padaliniai, kuriems skirti pasiūlymai pagal kompetenciją. Nepriskyrus konkrečiam padaliniiui, įgyvendina	Apklausa atliekama kartą per veiksmų plano vykdymo laikotarpį. Pasiūlymai, kurie pateikti po apklausos atlikimo, įgyvendinami NMA darbo reglamento 53 punkte nurodyta užduočių pavidimo tvarka.	Didinamas NMA darbuotojų suvokimo lygis apie korupciją ir jos prevenciją, identifikuojamos silpnosios žinių vietos. Siektinas žinių vidurkio rodiklis 8 balai iš 10. Siektinas dalyvavimo apklausoje rodiklis – ne mažiau 10 proc. NMA darbuotojų.	Atlikta darbuotojų apklausa. Įgyvendinta ne mažiau 90 proc. apklausoje pateiktų pasiūlymų.

		Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas.			
14.	Nuolat tobulinti korupcijos prevencijos ir korupcijos tyrimo specialistų žinias ir gebėjimus dalyvaujant mokymuose ir kituose korupcijos prevencijai skirtuose renginiuose Lietuvoje ir užsienyje	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas	2023–2025 m.	Efektyviai, kvalifikuotai ir kokybiškai vykdoma korupcijos prevencija. Siektinas rodiklis – veiksmų plano įgyvendinimo metu 100 proc. korupcijai atsparią aplinką NMA kuriančių darbuotojų dalyvavę bent 1 mokymuose korupcijos prevencijos tematika.	Korupcijai atsparią aplinką NMA kuriančių darbuotojų dalyvavimas mokymuose korupcijos prevencijos tema – ne mažiau nei 1 mokymuose per veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpį.
Priemonės NMA darbuotojams į NMA skaidrumo politikos įgyvendinimą įtraukti					
15.	NMA darbuotojų informavimas apie korupcijos prevencijos aktualijas ir įtraukimas į korupcijos prevencijos iniciatyvas	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas, Komunikacijos skyrius	Kartą per metus vidinėje svetainėje pateikiama informacija apie korupcijos prevencijos vykdymą NMA. Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas pateikia Komunikacijos skyriui informaciją apie vykdomas korupcijos prevencijos iniciatyvas. Komunikacijos skyrius pagal pateiktą informaciją parengia ir	NMA darbuotojams aiškiai ir suprantamai pateikiama svarbiausia ir aktuali informacija, akcentuojami darbuotojams keliami reikalavimai, teisės bei pareigos, taip didinant antikorporcinį sąmoningumą bei atsparumą bet kokioms korupcijos apraiškoms. Darbuotojai žino apie NMA taikomas korupcijos prevencijos priemones, sugeba atpažinti korupciją. Siektinas rodiklis – 90 proc.	NMA darbuotojų informavimas, rengiant atmintines, priminimus, viktorinas, rekomendacijas, pasidalijimo gerą patirtimi renginius ir pan. korupcijos prevencijos, interesų konflikto vengimo, privačių interesų deklaravimo, „nulinės“ dovanų politikos, leidimų dirbti kitą darbą išdavimo klausimais. Vidinėje NMA svetainėje kartą per metus paskelbta

			pateikia pranešimą vidinėje NMA svetainėje. Veiklos, skirtos darbuotojams informuoti, vykdomos kiekvienais metais iki gruodžio 31 d.	darbuotojų sugeba atpažinti korupcines praktikas.	informacija apie korupcijos prevenciją NMA. Kasmet įgyvendintos ne mažiau kaip 2 veiklos, kurios skirtos informuoti darbuotojus.
16.	NMA naujai priimtų darbuotojų antikorupcinio sąmoningumo formavimas	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas	2023–2025 metai	Didinamas NMA darbuotojų antikorupcinis sąmoningumas bei atsparumas bet kokioms korupcijos apraiškoms.	Naujai priimti darbuotojai el. paštu kas ketvirtį supažindinami su parengta atmintine, kurioje pateikta svarbiausia ir aktualiausia informacija korupcijos prevencijos tema. Kartą per metus rengiami privalomi mokymai naujai priimtiems darbuotojams apie korupcijos prevenciją NMA.
Priemonės NMA skaidrumo ir atvirumo idėjų platinimui visuomenėje aktyvinti					
17.	NMA pareiškėjų / paramos gavėjų apklausa apie viešumo ir skaidrumo principų įgyvendinimą NMA	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas	Po apklausos pateiktos rekomendacijos įgyvendinamos NMA darbo reglamento 53 punkte nurodyta užduočių pavedimo tvarka.	Gaunama informacija apie NMA veiklos skaidrumą iš pareiškėjų / paramos gavėjų, kurios pagrindu tobulinama korupcijos prevencija, didinamas veiklos skaidrumas. Siektini rodikliai – kiekvienoje apklausoje dalyvauja ne mažiau 50 respondentų ir 90 proc. respondentų nurodo	Įgyvendinta ne mažiau kaip 90 proc. rekomendacijų, pateiktų atlikus apklausoje gautų duomenų analizę.

				nežinantys korupcijos atvejų NMA.	
18.	Informuoti NMA pareiškėjus ir paramos gavėjus, visuomenę apie NMA skaidrumo politiką ir vertybes, NMA taikomas gerąsias praktikas skaidrumui užtikrinti, NMA atliekamas funkcijas, raginti gyventojus „Pasitikėjimo linijos“ telefonu, elektroniniu paštu ir kitais būdais pranešti apie galimai neskaidrią NMA darbuotojų veiką, sudaryti galimybes pareiškėjams, paramos, gavėjams, socialiniams partneriams ir visuomenei pateikti siūlymus dėl korupcijos prevencijos priemonių.	Komunikacijos skyrius, Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyriaus patarėjas	Nuolat prieinama informacija apie „Pasitikėjimo liniją“ NMA komunikacijos kanalais (svetainėje ir kt.). Informacija apie korupcijos prevenciją peržiūrima ir atnaujinama ne rečiau nei kartą per ketvirtį. Ne rečiau nei kartą per pusę metų straipsnis NMA svetainėje antikorupcine, skaidrumo ar susijusia tematika. Rengiant NMA korupcijos prevencijos veiksmų planą likus ne mažiau kaip 1 mėnesiui iki plano tvirtinimo sudaroma galimybė pateikti pastabas visuomenei, socialiniams partneriams.	Didinamas visuomenės pasitikėjimas NMA, formuojamas skaidrios ir patikimos organizacijos įvaizdis. Visuomenės dalis, kuri tiesiogiai susijusi su NMA veikla, informuota apie NMA korupcijos prevencijos politiką ir NMA vertybes. Siektini rodikliai: ne mažiau kaip 80 proc. apklausos apie skaidrumo principų įgyvendinimą NMA respondentų žino apie „Pasitikėjimo liniją“. Mažėja gyventojų dalis, kurie teigia, kad NMA paplitusi korupcija. NMA korupcijos prevencijos veiksmų planas pateikiamas visuomenės, socialinių partnerių pastaboms.	Nuolat veikia NMA svetainės skiltys „Korupcijos prevencija“, „Pasitikėjimo linija“. Ne rečiau nei kartą per ketvirtį atnaujinama informacija apie korupcijos prevenciją. Ne rečiau nei kartą per pusę metų NMA svetainėje skelbiamas straipsnis antikorupcine, skaidrumo ar susijusia tematika. NMA korupcijos prevencijos veiksmų planas pateikiamas visuomenės, socialinių partnerių pastaboms.
Priemonės, skirtos viešųjų ir privačių interesų derinimo ir interesų konflikto prevencijai užtikrinti					
19.	Privačių interesų deklaracijų ir jose pateiktų duomenų tikrinimas ir	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos	Visų darbuotojų privačių interesų deklaracijos tikrinamos ir lyginamoji analizė atliekama ne rečiau	Užtikrinti skaidrius NMA procesus, vykdant galimų interesų konfliktų kilimo prevenciją	Atliktos ne mažiau nei 2 privačių interesų deklaracijų analizės per metus;

	viešų ir privačių interesų derinimo kontrolė	ir kokybės skyriaus patarėjas	kaip kartą per pusę metų, atskirų darbuotojų pagal poreikį. Naujai priimtų darbuotojų privačių interesų deklaracijos patikrinamos per mėnesį po pateikimo priėmus į pareigas. Iki kiekvieno mėnesio 10 d. patikrinama, ar per praėjusį mėnesį keitėsi duomenys darbuotojų privačių interesų deklaracijose, ir informacija apie pokyčius pateikiama tiesioginiams vadovams.		patikrinta 100 proc. naujai priimtų darbuotojų privačių interesų deklaracijų.
20.	NMA darbuotojų, gaunančių paramą, identifikavimas ir patikrinimai	Prevencijos ir saugos departamento Korupcijos prevencijos ir kokybės skyrius	2023–2025 metai	Užtikrinti skaidrius NMA procesus, vykdant galimų interesų konfliktų kilimo prevenciją	Atliktų NMA darbuotojų, gaunančių paramą, patikrinimų kiekis nustatomas remiantis NMA vidaus teisės aktais

21.	Darbuotojų informavimas apie viešųjų ir privačių interesų deklaravimą	Žmogiškųjų išteklių skyrius	2023–2025 metai Priminimas apie viešų ir privačių interesų deklaravimą siunčiamas kartą per mėnesį.	Visi darbuotojai laiku ir tinkamai pateikę privačių interesų deklaracijas	Išsiųsta 12 priminimų dėl privačių interesų deklaracijų pateikimo per metus; visi darbuotojai, turintys teikti privačių interesų deklaracijas, yra jas pateikę.
-----	---	-----------------------------	--	---	--

(2024 m. sausio 29 d. įsakymo Nr. BR1-24 redakcija nuo 2024 m. sausio 29 d.)

PATVIRTINTA

Nacionalinės mokėjimo agentūros
prie Žemės ūkio ministerijos
direktoriaus 2023 m. gegužės 9 d.
įsakymu Nr. BR1-167
(Nacionalinės mokėjimo agentūros
prie Žemės ūkio ministerijos
direktoriaus 2024 m. sausio 29 d.
įsakymo Nr. BR1-24 redakcija)

Nacionalinės mokėjimo agentūros
prie Žemės ūkio ministerijos
2023–2025 metų korupcijos prevencijos
veiksmų plano
3 priedas

(Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos korupcijos prevencijos
veiksmų plano vykdymo ataskaitos forma)

**NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
2023–2025 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS VEIKSMŲ PLANO VYKDYMO
ATASKAITA**

Eil. Nr.	Veiksmų plane numatyta priemonė	Vykdytojas	Įvykdymo terminas	Įvykdymą pagrindžiantys duomenys, trumpos priemonės įvykdymo apibūdinimas	Įgyvendinimo vertinimo kriterijus	Priemonė įgyvendinta / įgyvendinta iš dalies / neįgyvendinta / kt. (įvardyti)
1	2	3	4	5	6	7